

Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President, A. S. Burleson, POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Laikraštis

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America.
M. J. DAMIJONAITIS,
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$2.50
To Foreign Countries \$3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAL.

No. 37

So. Boston, Mass., Spalio (Oct.) 14 d. 1920 m.

Metai VII

Lenkai Išnaujo Užgrobė Vilnių

LENKAI ĮGRISO EUROPAI.

MUŠIAI SU LENKAIS TĖSĖSI NET PORĄ DIENŲ

NEPAISO ALIJANTŲ "LOJIMO".

Ukrainiečiai Veikia Atsiskyre Nuo Lenkų

RENGIA VILNIUJE "PLEBISCITĄ".

Suvienytos Valstijos Turi 105,683,108 Gyventojų.

SUTARTIS LENKŲ SU RUSAIS.

LENKAI VĖL UŽGROBĖ VILNIŲ.

Lenkų legijonai vėl įsibrovė į Vilnių, ir tos lietuvių valstybės įtaigos, kurios jau buvo persikraustę į Vilnių, turėjo grįžti atgal Kaunan.

Lenkai pagarsino, buk Vilnių užėmė susibuntavoję generolo Zellgouski kareiviai "lietuviai ir baltgudžiai" priešais generolo valią ir priešingai lenkų generolo štabo įsakymo. Generolas Zellgouski buk net atsisakęs savo urėdo, kad neprasisaksti prieš anugštesniają valdžią, jam įsakusią nekiludyti Vilniaus.

Toksai yra lenkų oficialis pranešimas iš Varšavos apie Vilniaus užėmimą, ir jis yra melagingas nuo pradžios iki galo. Anglija tuojaus užprotestavo prieš lenkų laužimąsi į Lietuvą ir užėmimą Vilniaus. Pats gen. Zellgouski pasisakė lietuvių, anglų ir prancūzų valdininkams, kad jis užėmė Vilnių laikydamasis aiškiaus įsakymo iš Varšavos.

Sis incidentas aiškiai parodo, kad lenkai nemano išsižadėti Vilniaus. Lietuviai taipgi neatšizadės savo postapilės. Kils kivirčiai, kurie sukels krizį Europos reikaluose. Lenkų brioivimasis į Lietuvą numeta į šalį visas tarybas, kokios buvo prasidėję Suvalkuose po priežiura Tautų Lygos atstovų.

Tiesa, lenkų ministeris užru bežiniams reikalams, kunigaikštis Sapieha, pasiulė daryti naujas derybas su lietuviais. Derybos turėtų prasidėti 13 spalio Oranuose, ir yra pastatyta išlyga, kad tose Lietuvos šalyse, kurias dabar yra užėmė lenkai, būtų plebiscitas po aliantų priežiura. Bet kas iš tokio plebiscito, kurs bus greičiausia po įtekme prancūzų, kurie begėdiškai laiko lenkų pusę. Sakykime, jei ir po sloga lietuviai nubalsuotų priguletį prie Lietuvos, kokis yra užtikrinimas, kad lenkai nelaužys plebiscito nutarimų? Juk jie ir dabar gerai žino, kad lietuviai nenori lenkų jungo, bet vis veržiasi į Lietuvą.

LENKAI ĮSİGRISO EUROPAI.

Tokis rimtas dienraštis, kaip "The C. S. Monitor" rašo, kad jo reprezentantams datyrė, jog lenkai jau baisiai įkirėjo alijantams. Dabartinis lenkų užgrobimas Vilniaus net prancūzams nepatiko, nors, kaip žinia, vien tik per prancūzų palaikymą Lenkija spardosi, nei šleivas versiuokas. Vienas augstųjų Anglijos urėdininkų pasakęs: "This Polish nonsense has got to stop" — (Ši lenkų kvailybė turi liautis).

SMARKŲS MUSIAI SU LENKAIS.

RYGA, spalio 9 d. (Asso. Press telegrama). Lietuviai su lenkais susikirtė didelėje kovoje, kuri tęsėsi visą vakar dieną ir pereitą naktį, šešiolika verstų (10½ mylių) nuo Vilniaus, Lietuvos sostapilės. Daug kritusių abiejose pusėse.

UKRAINEČIAI ATŠISKYRĖ NUO LENKŲ.

LONDONAS, spalio 11 d. Mažgudžių Petliuros armija atsiskyre nuo lenkų ir, vadovaujama gen Pavlenko, traukia ant Kievo. Visa ta armija, išskiriant keliatą lenkų aficerių, susideda iš vienu mažgudžių ir bekariaudama per trejtą metų yra gerai išsilavinus. Ji užėmė Šmerinką, svarbią stotį Odessa - Proskurov geležinkelio. Mažgudžiai stengiasi paimti Kieva pirma prasiđėjimo žiemos šalčių. Daug iš mintingiaus jiems būtų imti Odessą ir priėti prie Juodųjų marių, bet čion daug sveria politika.

Gandas, kad malorusai susitarė veikti išvien su Vrangeliu pasirodė esąs neteisingas. Net Petliuros valdžiai Vrangelis išrodo per daug reakcionieriškas.

Generolas Machno užėmė dalį geležinkelio tarpe Kievo ir Poltavos. Jis kartais kariauja su bolševikais, kartais su Vrangeliu. Mažgudžiai nē su juo neturi jokios sutarties.

LENKAI NEPAISO ALIJANTŲ "LOJIMO".

LONDONAS, spalio 10 d. Telegrama ir Vilniaus pereitą pėnyčią išsiųsta Londono laikraščiui "Times" skelbia, kad lenkų štabo aficeriai Voronove (prie Vilniaus geležinkelio) pareiškė, kad jie nepaisys alijantų "Lojimo" ir pasilaikys sau Vilnių. Tą žinią išdavė Anglijos militaris pasiuntinys majoras Partiger. Aiškų, kad dalis lenkų nori sekti pėdomis pulkininko Avalov'o-Bermond't'o ir atsiskyre nuo lenkų armijos savanoriai "veikti" Lietuvos žemėse.

Telegrama daduria, kad kariuomenė susitelkus ties Ošmėnais netrukus paskelbs naują Lietuvos valdžią ir pradės derybas su dabartine Lietuvos valdžia tuo tikslu, kad prijungti Vilnių prie Lenkijos.

RENGIA VILNIUJE PLEBISCITĄ.

COPENHAGEN, Danija, spalio 11 d. Žnia iš Kauno skelbia, kad kaip tik lenkai užgrobė Vilnių, tuo lenkų generolas sudarė naują "yaldžią", kurios jis pats yra pirmininkas. Jis atsiliepė į

lietuvius, kad išsikraustytų iš lenkų pirmiaus buvusios užimtos teritorijos ir žada padaryti "blebiscitą", kaip veikia tas bus galima įvykdyti.

TARYBOS SUVALKUOSE PERTRAUKTOS.

Tarptautinė komisija, Tautų Lygos nusiųsta į Suvalkus ant vietos ištirti prietikus lietuvių su lenkais, paskyre laikiną demarkacijos liniją — tą pačią, kokia buvo paskirta 8 gruodžio — nuo Vokietijos parubežės link tos vietos, kur upė Igorka įteka į Nemuną ir nuo Nemuno į pietus nuo Merkinės. Kad nebūtų kokių susikirtimų lietuvių su lenkais, abiejų šalių kariuomenės buvo liepta atsitraukti po šešis kilometrus nuo demarkacijos linijos. Tautų Lygos komisija esanti priešinga Lietuvos sutarčiai su bolševikais.

Si žinia ateina per Varšavą, taigi per lenkų rankas ir, gali būti, kad paminėjimas apie lietuvių sutartį su bolševikais pačių lenkų dadėtas.

Lenkai nepildė Alijantų komisijos įsakymo liautis kariavus — jie tuojaus užpuolė ant pasitraukusių lietuvių, kad išnaujo kilo mušiai lietuvių su lenkais.

Tautų Lygos komisija iš Suvalkų nuvažiavo į Varšavą, bet spalio 13 d. turėjo grįžti į Oranų ir toliaus vesti darbą sutaikymo lietuvių su lenkais. Bet kad lenkai nepildo to, ką komisijai yra pasizadėję ir užpildinėja po senovei ant lietuvių, net ir jų sostapilę paėmė, tai kyla klausimas, ar naujas komisijos suvažiavimas Oranuose turės kokią prasmę. Gal lenkams reikės skaudesnių priemonių, nē kaip civilizuotų šalių sutartis — gal alijantams atieis prievarta sulaukyti "lenkų paikystes", kaip Anglija lenkų pasielgimą vadina.

SUTARTIS LENKŲ SU RUSAIS.

LONDONAS, spalio 9 d. Tarkos konferencijoje Rygoje rusai su lenkais pasirašė po protokolu, kad sutinka pasirašyti mušius petraukimo protokolu. Po pačia sutartim turėjo pasirašyti pereitos pėnyčios naktį, bet iki šiol apie pasirašymą neatėjo žinių.

Bolševikai jaučiasi diktokai apdužyti, tad pristoja beveik ant visko, ko tik lenkai reikalauja, kad tik įgyti kiek atvangos. Jie užleidžia lenkams daug žemių, kurios visai nėra lenkiškos. Bolševikai net apsiėmė prileisti lenkus prie savo aukso už ką lenkai paveltija jiems vartoti šiaurinės Lenkijos geležinkelius. Sutartyje pažymėta, kad Ukraina ir Baltgudija turės savivaldas. Naujoji Lenkijos siena eis nuo Dauguvos (Dvinos) iki Zbruč upės. Rusija neprivalo kištis į Lietuvos klausimą — vadinasi, lenkai turi savo planus su Lietuva. Abi šalys pasizada godoti mažumų etniškiasis teises, išsižada visokių piniginių atlyginimų ir gvarantuoja amnestiją visiems politikiniams prasi-kaltėliams.

SUV. VALST. 105,683,108 GYVENTOJAI.

WASHINGTON, D. C., spalio 7 paskelbta, jog pagal 1920 m. cenzą (žmonių suskaitymą) kon-

timentelėse Suvienyotose Valstijose dabar yra 105,683,108 gyventojai, arba kad į 10 metų gyventojų skaitlius užaugo ant 13,710,842 žmonių, t. y. užaugimas yra 14.9%. Kitose Suv. Valstijų valdybose yra 12,250,000, taip kad po Amerikos žvaigždėta vėliava šandie yra 118,000,000 žmonių.

ANGLIJA GRUMOJA RUSIJAI.

LONDONAS, spalio 8 d. Anglija išsiuntė bolševikams grumojančią notą, jei jie iki 10 spalio nepalėšs Anglijos imtinių. Leonidas Krasin vardu bolševikų valdžios atsakė, kad bolševikai apsiima išpildyti Anglijos reikalavimus, kaip tik Anglija išpildys savo pasizadėjimą, padarytą liepos mėnesyje, paleisti visus rusų imtinius ir liauties kariavus prieš Rusiją.

SOVIETAİ NORI TAIKINTIS SU VRANGELIU.

LONDONAS, spalio 11 d. Bolševikai nusiuntė pasiuntinius pas Vrangelį su pasiulymu jam taikos.

Rygoje derybose su lenkais da nepasirašyta sutartis petraukti mušius bolševikų su lenkais. Atidėta pasirašymas, buk delto, kad nebuvo galima laiku gauti Malorusų išlygų tekstos.

Vienok kilo gandai, kad yra nauji punktai, kuriais negali susitaikinti, ir delto nepasirašyta.

ATVIRAS LAİŠKAS.

Į Lietuvį Visuomenę, Rusų Proletariatą ir į Buvusius Idėjos Draugus.

Mano kreipimasis šiuo laišku į lietuvių visuomenę yra giliausias noras tarti jai atsiprašymo žodis už savo netikslus politinius praieities darbus, kurių, budamas rusų revoliucinio radikalizmo įtakoje, didžiausiu prieš visuomenę ir šalį idėjinu nusikaltimu vykdžiau, kad moraliai tapčiau laisvas nuo to nemalonus praieities jausmo ir dvasia atgimęs, grįžčiau prie Nepriklausomos Lietuvos atstatymo darbo. Kreipimos į rusų proletariatą tikslas yra draugingas jam nurodymas to, ligi ko aš, palaikydamas jo idėjas ir siekimus, sunkiu gyvenimo patyrimu atėjau; toliau, buvusius idėjos draugus noriu kviesti solidarizuot man, ir — mesti toliau dirbus klaidinantį žmonių protą darbą.

1918 metų pradžioje aš, pagautas ypatingo rusų revoliucijos upo, pasitraukiau iš lietuvių visuomenės darbininkų tarpo ir ėmiaus naujo darbo — iškeltasias rusų revoliucijos idėjas vykdyt Lietuvoj. Reiškia, drausiai leidaus giuvin į nežinomuosius politinio gyvenimo tyrus ir šandien, padaręs žymių savo gyvenime revoliucinių darbų (raudonųjų armijų formavimą, komunizmo skleidimą, darbininkų tarybų kurimą, revkomų organizavimą dirbtinių revoliucijų kėlimą, žiauriuos kalėjimuos kentėjimą ir galutinam rezultate jokio tikslo nepasiekęs, atėjau į tai, kad gyvenimo pažinojimo aplinkybės ir asmens itikinimas mane išvedė iš nežinojimo tyrų į aiškų dalykų supratimą.

Bevykdydamas iškeltus rusų spalijų revoliucijos obalsius, netikėtai patekau į kietą lietuvių demokratinės visuomenės siekimų uolą ir čia mano idėjų laivas sudužo. Aš aiškiai pamačiau, kad pasauly yra kitų politikos kelių, daug teisingesnių, kuriais einant, galima, kur kas lengviau ateit į bendrą žmonių laimę, neg tie, kurių nurodė rusų revoliucinis radikalizmas. Kad rusų šalies dabartinis skurdas yra ne kas kita, kaip revoliucinės klaidos padarymas, t. y. tų visuomeninio ugio formų peršokimas, kurios vadinasi demokratinė, ir į kurių sienas lietuvių visuomenė dabar yra įstojusi. Lietuvių demokratizmas, tai gyva ir progresingoji politikos harmonija, kurs jau įėjo ir prisitaikė į tokią darbo sritį, kurioj radikalingiausia politinė bei ekonominė kuryba gali but atliekama organingais visuomenės subrendimo reiškiniais.

Todel Lietuvai nepritaikoma nei proletariato diktatura, nei kitos jai panašios valdymo formos ir todel revoliucija Lietuvoje neturi mažiausio pamato; visa tai, į ką kitų šalių visuomenės ateina per didžiausias kovas, nelaimės ir skurdą, lietuvių visuomenė turi ramiu tarp savęs susitarimu. Atėjus man į aukščiau išdėtas išvadas, negalėjau toliau likti kitaip manančiu žmogumi, bepaliko išeit iš komunistų partijos, stot į tvirtą Nepriklausomos Lietuvos plotmės pamatą ir grįžti į lietuvių visuomenės tarpą — grįžti ne kaip pasingas, bet kaip aktingas darbininkas, žodžiu ir darbu padėti jos atstatymo darbo dirbti, o ginklu apgynti jos sienas nuo visų priešų.

Aš tai jau patyriau ir giliausiai įsitikinau, bet mano auklėtojas, rusų proletariatas ir buvę idėjos draugai, to dar nesuprato; pirmas ginklo pajėga dar vis ir šandien nori priversti kitas šalis jų idėjas vykdyt, kiti karštais žodžiais stengias jas žmonėms įkalbėt.

Zinoma, rusų proletariatas negali žinot tos tikrosios padėties, kuri yra kitose šalyse. Jam sakoma, kad jau pasaulinė revoliucija vykstanti — jau visose šalyse ir valstybėse kuriamos darbininkų tarybos valdžios ir tt. Todel, kaip buvęs rusų proletariato vadų auklėtinis, turiu šiaip

(Pabaiga ant 4 pusl.)

OFICIALĖS ŽINIOS.

Apie Atsitikimus Lietuvoje.

Prieš pat einant į spaudą "Sandara" gavo sekančias oficiales žinias:

MUSŲ KOVOS UŽ SOSTINĖ VILNIŲ.

Paskelbtomis Amerikos presos žiniomis, dvi lenkų divizijos, generolo Zelikowski'o vedamos, spalio 9 dieną įėjo į Vilnių. Nebegalėdami kitaip išsimeluoti, lenkai skelbia, jog tai jų armijos sukilėliai, kurių lenkų karovadovystė nebegalėjus sulaukyti. Tautos Sąjungos Kontrolės Komisija buvo sustabdžiusi mušius tarp lenkų ir lietuvių nuo Spalio šeštos dienos 10 v. iš ryto, o po to lenkai, nepaisydami, "ką ten Entantos nariai loja" kaip sako vienas anglų pranešimas, pradėjo visu frontu pulti ant lietuvių. Per dvi dienas ėjusi baisi kova,

kuri padariusi daug nuostolių ir mums ir lenkams. Taip sako pranešimas musų štabo. Ir mes pilnai tikime, jog Lietuvos kariuomenė ir šauliai yra padarę viską, kas buvo galima. Kaip įvyko ta visa tragedija, gausime žinių kiek paskiau, o šį kart paduodame gautuosius iš Vilniaus pro Berliną kablegramus:

Iš Spalio 7 dienos, gauta 9 dieną.

Tautos Sąjungos Kontrolės Komisija Suvalkuose. Sustabdė operacijas nuo Spalių šeštos dienos dešimtą valandą. Lenkai pasiulė mums demarkacijos liniją į vakarus nuo Nemuno aštunto gruodžio liniją, paskui išilgai Nemuno, toliaus į pietus nuo Marcinkonio, paskui į rytus ligi Bastūnų. Marcinkony ir Varėnos kaimas lieka mums, Varėnos stotis lenkams. Lenkai nori sunaudoti geležinkelius Suvalkai ir Alytus Varėna užpakaly Demarkacijos linijos. Derybos dar eina. Kontrolės Komisija aplankys Vilnių. Šią savaitę visos Ministerijos ir Aukštieji Kursai išvažiuoja Vilniup. "Elta".

Pasiųsta Spalių 10 dieną, 5:12 val., iš Berlino: (Iš Vilniaus pasiųsta spalį 8 dieną):

Sulig sutarties Suvalkuose lietuviai sustabdė Varėnos ruožte ginklus 6 d. spalio, 10 val. ryte. 6 d. spalio 5 val. vakare lenkų šarvuotas trukis kulkosvaidžiais ir armotomis apšaudė lietuvius Beksuose Bortkeliuose užpudami visu frontu. Rytuose nuo Varėnos mes atsitraukėm ir sustiprinom liniją: Smaljanaka, Spasilių, Krušaičiai, Jackunai, Montvilovščizna, Nališkiai, Viktorava, Bajorai, Šestoki. Šį ryt išvažiavo lenkų frontan šiaurėje Alytaus Anglų konsulato Majoras Bargitev, Prancūzų Misijos Kapitonas Puvol. Lenkai laužo alijantų nusprendimą. Prašom griežtai protestuoti. "Elta".

Nuo Vice-Ministerio P. Klimo: (Pasiųsta pro Berliną Spalių 8 dieną iš Vilniaus).

Su lenkai mušiai eina visą dieną ir naktį 12-16 viorštį į pietus nuo Vilniaus, daug aukų abiejų pusių. Įstaigos evakuuoja, bet kova vedama iki paskutinosios. Atsitraukimo atvėjusje Alijantų Misija apsiimanti Lietuvos Vyriausybės reprezentaciją ir musų interesų gynimą bei saugojimą. Jų žinioje paliekama dalis komendatūros bei Misijos. Prancūzų, Anglų karininkai Counart ir Šaulys nuvyko frontan. Sąjungos Komisija dar neatvažiavo Vilniup. "Elta".

Pasiųstas Spalių 10 dieną, 5:20 val. iš Berlino, pasiusta iš Vilniaus 8 Spalių:

Vakar Suvalkuose lenkai pasirašė demarkacijinę liniją karo paliaubų sutartį. Neklusydamis Sąjungos Kontrolės Komisijos griežto draudimo, laužydami lenkų pasirašytąją sutartį, lenkų kariuomenė visu intužimu veržiasi Vilniaus link. Eina atkaklios kovos aplink Vilnių. Stiprinami apkasai. Lietuviams pasiryžus žuti ar laimėti ir savo krauju atpirkti savą sostinės laimę — tėvynės nepriklausomybę. Vyriausybė šandien išsivakuuoja Kaunan. Tuotarpu musų paskutinė telegrama iš Vilniaus, prašome tuo tarpu jį išplatinti kuoplačiausiai. "Elta".

Lietuvos Informacijų Biuras.

A.L.T.S. Reikalai.

A. L. T. SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAI.

P. J. ŽIURIS, Pirmininkas,
General Pike's Hotel,
Phoenixville, Pa.

JONAS SEKYS, Vice-Pirmin.
101 Oak St., Lawrence, Mass.

M. J. DAMIJONAITIS, Sekret.,
327 E Street,
Boston 27, Mass.

K. JURGELIUNAS, Iždininkas,
377 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

F. J. ŽIURIS, Iždo-globėjas,
4 Draut St., Suite 2
Dorchester, Mass.

J. TUINILA, Iždo-glob.,
822 Washington St.,
Boston, Mass.

LITERATISKO KOMITETO:

JONAS STRIMAITIS,
294 — Ave., New York, N. Y.

S. E. VITAITIS,
307 W. 30th St., New York, N. Y.

PR. TISKINAS,
797 Bank St., Waterbury, Conn.

LIETUVOS NEPRIGUL FONDO:

A. B. STRIMAITIS, Pirmininkas,
294 — 8th Ave., New York, N. Y.

P. JURGELIUTĖ, Sekretorė,
307 W. 30th St., New York, N. Y.

TAMAS PAUKŠTIS, Iždininkas,
13 Mill St., Pittston, Pa.

A.L.T.S. CENTRO VALDYBON

1921 M. NOMINUOTI KANDIDATAI:

I Prezidentus:

P. J. ŽIURIS,
6 — 13 9 — 13
15 — 14 24 — 11
29 — 4 32 — 2
35 — 8 36 — 9
38 — 3 42 — 20
49 — 8 55 — 41
57 — 11 64 — 4

Viso 161

S. E. VITAITIS,
7 — 28 9 — 11
11 — 19 25 — 9

Viso 67

M. J. VINIKAS,
5 kp. 35
A. B. STRIMAITIS,
11 — 12 12 — 7
18 — 17 29 — 3
64 — 2

Viso 41

J. D. SEKYS,
11 — 19 29 — 1

Viso 20

A. MIKALAUSKAS,
32 kp. 17
PR. TISKINAS,
7 — 2 9 — 8
12 — 6

Viso 16

V. MACIULINAS,
71 kp. 15
A. J. JOKUBAITIS,
49 — 4 57 — 11

Viso 15

DR. J. ŠLIUPAS,
38 kp. 9
R. KARUŽA,
38 kp. 7
V. K. RAČKAUSKAS,
64 kp. 4

Viso 118

PR. TISKINAS,
7 — 16 11 — 35
32 — 8 57 — 6

Viso 65

P. JARAS,
5 kp. 34
J. AMBRAZIEJUS,
18 kp. 16
V. VITUKINAS,
71 kp. 15
K. JURGELIUNAS,

9 kp. 14
V. AMBRAZEVIČIA,

57 kp. 13
J. ŽUKAUSKAS,

12 kp. 12
K. PRATAPAS,

55 kp. 11
P. J. ŽIURIS,

25 — 3 38 — 7
64 — 1

Viso 11

A. POVILAIKA,

24 kp. 11
J. PALIONIS,

11 kp. 10
J. STRIMAITIS,

36 kp. 9
A. B. STRIMAITIS,

15 — 4 16 — 3
29 — 1

Viso 8

S. E. VITAITIS,

35 kp. 8
A. J. GOTOUTAS,

7 kp. 7
V. J. ŠLIAKYS,

25 kp. 6
K. MAKAREVIČIUS,

11 kp. 5
A. OSTEIKA,

32 kp. 4
N. RADAČIUS,

49 kp. 5
F. J. ŽIURIS,

49 kp. 5
Z. JANKAUSKAS,

49 kp. 3
S. GEGUŽIS,

64 kp. 3
K. RAČKAUSKAS,

64 kp. 2
P. JURGELIUTĖ,

64 kp. 1
DR. ŠLIUPAS,

64 kp. 1
P. KASPARAITIS,

12 kp. 1

I Sekretorius:

M. J. DAMIJONAITIS,

5 — 35 6 — 13
7 — 29 9 — 24
10 — 17 11 — 5
12 — 13 15 — 14
16 — 12 24 — 10
25 — 9 29 — 7
32 — 17 36 — 18
38 — 15 42 — 20
49 — 13 55 — 41
57 — 38 64 — 11
71 — 15 36 — 9

Viso 395

A. OSTEIKA,

11 kp. 25
K. J. PAULASKAS,

11 — 20 32 — 1

Viso 21

J. D. SEKYS,

18 kp. 16
A. B. STRIMAITIS,

24 — 5 29 — 1

Viso 6

M. VASILIAUSKAS,

7 kp. 2
V. GILEVIČIA,

32 kp. 1

I Iždininkus:

K. JURGELIUNAS,

5 — 35 6 — 13
10 — 17 15 — 4
16 — 11 18 — 16
24 — 11 25 — 9
29 — 8 32 — 10
35 — 8 38 — 15
42 — 20 49 — 8
55 — 41 57 — 10
64 — 3 71 — 15

Viso 254

M. S. ALYTA,

11 kp. 30
K. PRATAPAS,

7 kp. 28
K. MAKAREVIČIA,

15 — 10 32 — 8
57 — 9

Viso 27

A. IVASKEVIČIA,
9 — 12 49 — 5
Viso 17

J. P. TUINILA,
12 — 13 16 — 1
Viso 14

A. B. STRIMAITIS,
9 kp. 13
P. BARTKEVIČIA,

7 — 1 11 — 10

Viso 11

K. VARAŠIUS,

36 kp. 9
J. SEKYS,

64 kp. 4
J. AMBRAZIEJUS,

64 kp. 2
S. NORKUNAS,

7 kp. 2
P. JURGELIUTĖ,

64 kp. 1

I Iždo globėjus:

J. P. TUINILA,

6 — 13 15 — 6
25 — 9 42 — 20
49 — 7 55 — 20
71 — 15

Viso 98

F. J. ŽIURIS,

6 — 13 18 — 16
35 — 8 38 — 5
55 — 21 57 — 16
71 — 15

Viso 94

K. SIDABRA,

7 — 15 9 — 17

Viso 32

P. KALINAUSKAS,

5 kp. 30
J. BAJORAS,

5 kp. 30
K. MAKAREVIČIA,

7 — 12 10 — 17

Viso 29

K. PRATAPAS,

10 — 17 15 — 8

Viso 25

P. BARTKEVIČIA,

9 — 12 57 — 10

Viso 22

A. J. GOTOUTAS,

7 kp. 21
Z. JANKAUSKAS,

16 — 13 38 — 6

PR. CIBULSKAS,

10 kp. 17
J. M. BALTRUKONIUTĖ,

18 kp. 15
K. S. KARPAVIČIUS,

18 kp. 15
ST. MOCKUS,

24 — 11 29 — 3

Viso 14

S. NORKUNAS,

7 kp. 14
F. V. MILERIS,

15 kp. 14
A. J. KALINAUSKAS,

32 kp. 13
J. K. PAULASKAS,

16 kp. 12
V. GILEVIČIUS,

32 kp. 12
J. KLIMAS,

7 kp. 11
A. DEMBINAS,

24 kp. 11
V. RUČINSKAS,

11 kp. 10
J. TREČIOKAS,

11 kp. 10
J. URBANAUSKAS,

11 kp. 10
P. ČIŽAUSKAS,

7 kp. 9
J. VIRBICKAS,

36 kp. 9
P. GILIUS,

36 kp. 9
PR. PIKŠRIS,

36 kp. 9
N. RADAČIUS,

11 kp. 8
J. PENKAUSKAS,

12 kp. 8
A. RAMANAUSKAS,

35 kp. 8
O. RAMANAUSKIENĖ,

38 kp. 8
V. ALKSNINIS,

11 kp. 7
S. ZAVEDSKAS,

49 kp. 6
A. MIKALAUSKAS,

11 kp. 5
A. VALINCIUS,

32 kp. 5
P. J. ŽIURIS,

32 kp. 5
J. STRIMAITIS,

29 — 2 64 — 2

Viso 4

A. B. STRIMAITIS,

64 kp. 4
P. JURGELIUTĖ,

64 kp. 4
J. SEKYS,

12 — 5 29 — 2
V. K. YURGILAS,

29 kp. 2
S. E. VITAITIS,

29 kp. 2
P. PETRONIS,

64 kp. 2
P. BAJORAS,

64 kp. 2
B. GRISKEVIČIUS,

32 kp. 1
F. ŽIVATAS,

64 kp. 1
J. VAITIEKUNAS,

64 kp. 1

Nepriskaityti tie kandidatai,
kurie jau nėra organizacijos na-
riais. Balsų suskaitymo komisi-
ja:

Kazys Sidabra,
A. J. Gotoutas,
Ad. Mockevičius.

PRISIŪSTOS AUKOS "SANDAROS" PARĖMIMUI.

A. L. T. S. 18 kp. narys **A. Smigelskis** \$1.00.

A. L. T. S. 25 kuopa iš savo
iždo \$25.00.

A. L. T. S. 36 kp. nariai:
Pranas Pikšris — \$3.00; po
\$2.00: Jurgis Dičius, Vincas
Plaušinis; po \$1.00: Juozas Ka-
valiauskas, Jurgis Norkus, Pet-
ras Gilius, Kazys Čaras, viso
\$11.00.

M. J. DAMIJONAITIS,
"Sandaros" Adm.

Iš A.L.T.S. veikimo

PROTOKOLAS

**A. L. T. Sandaros, Conn. Apskri-
čio VIII Susivaižavimo, laiky-
to 26 d. Rugsėjo, 1920 m., Lie-
tuvų Svetainėje, Beachwood
Ave., Torrington, Conn.**

Susivaižavimą atidarė apskri-
čio pirmininkas **p. M. J. Vokie-
taitis** apie 1-mą val. dieną, pak-
viesdamas p-lės **M. Kaušutę**,
A. Vokietaičiūtę ir **p. V. Šauklį**
priimti atstovų mandatus. Pri-
iminėjant mandatą **p. M. J. Vo-
kietaitis** pasakė prakalbė ap-
skričio reikaluose.

Tarimai.

1) Mandatų komisija pranešė,
jog atstovai atsilankė nuo sekan-
čių kuopų: nuo 10 kuopos, iš
New Haven, Conn.: **M. J. Vokie-
taitis**, **K. A. Makarevičius**; nuo
11 kp., iš Waterbury, Conn.: **J. K. Urbanavičius**, **Anelė Šešto-
kiūtė**, **K. J. Paulauskas**; nuo 15
kp., iš Bridgeport, Conn.: **V. Vaitkūnskas**; nuo 32 kp., iš New
Britain, Conn.: **A. Mikalauskas**;

nuo 60 kp., iš Ansonia, Conn.: **V. J. Šauklis**, **S. Bujanaukas**; nuo
71 kp., iš Torrington, Conn.: **V. Vitukinas**, **A. Grigaliunas**,
Magdalena Kaušutė, **Anelė Vo-
kietaičiūtė**; kiek vėliau atvyksta
atstovai nuo 57 kp., iš Nauga-
tuck, Conn.: **V. Norbutaitis** ir **F. Vilkas** — viso nuo 7-nių kuopų
15 atstovų, ir svečiai: **A. Mikalauskas**, **A. Stanaitis**, **V. Baranaukas**.

2) Rinkimas suvažiavimo ved-
ėjų. Sulig didžiumos balsų su-
važiavimo pirmininkas išrink-
tas **p. V. Vaitkūnskas**, jo pagal-
bininkas **V. J. Šauklis**, raštinin-
kas **K. J. Paulauskas**, jo pagal-
bininkė **p-lė A. Vokietaičiūtė**, mar-
šalka **A. Grigaliunas**.

3) Skaitytas VII Apskričio
Suvažiavimo protokolas, vien-
balsiai priimtas.

4) Apskričio valdybos rapor-
tai, raštiškai priduoti, pranešta
sekančiai: a) pirmininkas prane-
ša, jog šiltame vasaros laike ne-
buvo galima kas daug veikti, iš-
skiriant du apskričio išvažiavi-
mus, kurie įvyko 31 d. gegužio
ir 29 d. rugpjūčio — abudu su
geroms pasekmėmis. Raportas
priimtas. b) raštininkas prane-
ša sekančiai: "Pradėdamas ap-
skričiai tarnystę šiais metais
stengiausi pildyti savo pareigas
ir darbavau sulig išgalės. Pradžioje
gegužės darbavau su-
rengime prakalbų maršruto
gerb. **K. Norkui** ir, ačiu visų
kuopų pritarimui, prakalbos
įvyko visose kolonijose, duoda-
mos gan geros pasekmės. Gi
kiek vėliau, orui pradendant at-
vėsti, pasitaręs ir gavęs pirtari-
mą kaip nuo kitų apskričio val-
dybos narių, taip ir nuo 11-tos
kp. Waterbury, Conn., ir nuo 57-
tos kp., Naugatuck, bei Union
City, Conn., rengiau apskričio
pikniką, kuris įvyko 31 d. gegu-
žio "Linden Parke", Naugatuck,
Conn. Ant šio pikniko, ypač
gražiai pasirodė 11-ta kp. iš
Waterbury, Conn. su "Jaunimo
choru", 32-ra kp. iš New Britain,
Conn. su "Varpo" choru, 15-ta
kp. iš Bridgeport, Conn. skaitlin-
gai dalyvaudama. Taipgi skait-
lingai dalyvavo ir kitų kolonijų
sandariečiai. Pasekmės buvo
puikios, nes įplaukų buvo \$658-
20, išlaidų pasidarė \$386.40, gry-
no pelno liko \$271.80. Kadangi
šis piknikas buvo rengiamas or-
gano naudai, tai \$200.00 pasiun-
čiau organui skolų išmokėjimui,
o likusius 71.80 pridaviau ap-
skričio iždininkui **p. K. A. Makare-
vičiui**. Tolesniai darbavau si-
man pavestame spaudos darbe
antro apskričio išvažiavimo rei-
kaluose, kuris įvyko 29 d. rug-
pjūčio, New Haven, Conn. Išlai-
dų šiais metais turėjau \$4.00,
kuriuos meldžiu man atlyginti.
Su pagarba — apskričio rašt. **K. J. Paulauskas**." Raportas vien-
balsiai priimtas. c) Vice pirmi-
ninkas negalėdamas atvykti į
suvažiavimą, raštiškai praneša,
jog darbavosi visur, kur tik pir-
mininko buvo raginamas. d) Iž-
dininkas žodžiu praneša, jog su-
tinka su raštininko paduotomis
finansų skaitlinėmis, jog nuo pir-
mo išvažiavimo gavo į apskričio
iždą \$71.80, o nuo antro išvažiavi-
mo, kuris įvyko New Haven'e,
gavo \$200.00, kas viso sudaro
271.80; nuo pirmiau Apskričio
ižde buvo \$49.56, tai dabar yra
viso \$321.36; raportas vienbal-
siai priimtas.

5) Rap. L. L. Varpo komisijos
— nieko nepranešė — komisija
likosi atšaukta.

6) Rap. komisijos surengimui
apskričio išvažiavimo praneša,
jog išvažiavimas įvyko 29 d.<

6) Sekantis suvažiavimas nutarta laikyti Bridgeport, Conn. Tuomi suvažiavimas užsibaigė apie 5-tą val. vakare. A. L. T. Sandaros, Conn. Apskričio VIII suvažiavimo vedėjai:

Pirmininkas V. Vaitkus, 525 Gregory St., Bpt, Conn. Raštininkas K. J. Paulauskas, 797 Bank St., Waterbury, Conn.

PROTOKOLAS.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, Naujosios Anglijos Apskričio Susivažiavimo, įvykusio Rugsėjo 26 d., 1920 m. Lietuvių Tautiškaime Name, Montello, Mass.

Sesija Pirmą.

(Prasidėjo 11:15 val. ryte).

1) Apskričio raštininkas J. J. Sansonas atidarė susivažiavimą, paaiškindamas, kad pirm. J. Sekys negali atsilankyti į laiką, bet atvyks kiek vėliau.

2) Susivažiavimo tvarkos vedimui išrinkta pirmininkas Al. Vaitkus, raštininkas A. Denbinas ir mandatų sutvarkymui paskirta P. Bagužis, K. Sirbikas ir A. Denbinas.

3) Sulig pridutų mandatų iššaukti delegatų vardai nuo šių kuopų:

Iš Montello, Mass., 24 kp.

1) A. Čižauskas, 2) A. Vaitkus, 3) P. Bagužis, 4) A. Jezu-kevičia, 5) H. Staupa (nepribuvo);

Iš Norwood, Mass., 33 kp.

6) Balt. A. Tumavičius 7) Jadvyga Jurėnienė, 8) Jonas Pėža;

Iš So. Boston, Mass., 7 kp.

9) A. Denbinas, 10) M. J. Damijonaitis, 11) A. J. Gotoutas, 12) Vincas Jankauskas, 13) S. Jakubauskas, 14) K. Jurgelinas (nepribuvo), 15) M. Nerečka, 16) J. Palionis (nepribuvo), 17) J. Tribulauskas;

Iš West Lynn, Mass., 40 kp.

18) Kas. Sirbikas, 19) Vladas Vainora;

Iš Cambridge, Mass., 9 kp.

20) Juozas Verseckas, 21) Kazimieras Sidabras, 22) Juozas Pasiklauskas, 23) Steponas Jeneliunas.

Apskričio Valdybos nariai.

24) Jonas Sekevičius (nepribuvo), 25) Izidinkas P. Bartkevičia (nepribuvo), 26) susinešimų ir finansų sekretorius J. J. Samsonas, 27) organizatorius K. Norkus (nepribuvo), 28) organizatorius Jonas Balionis, 29) A. Jankunas.

4. Sekr. J. J. Samsonas perskaitė protokolą pereinų metų apskričio susivažiavimo, kuris ir likosi vienbalsiai priimtas.

5. Įnešta ir nutarta, kad svečiams, sandariečiams būtų duodamas patarimo balsas.

6. Valdybos narys J. J. Samsonas, išdavė raportą, kuriame abelna nupiešė apskričio stovį ir veikimą praeitais metais. Iš raporto pasirodė, kad pas izdininką P. Bartkevičių yra \$15.38, gi pas raštininką ant rankų \$5.20, kas viso padaro pinigiskai turą \$20.58. Raportas vienbalsiai priimtas.

7. Skaitytas laiškas nuo izdininko Petro Batkevičiaus, kuris pranešė, kad del svarbių priežasčių į Apskr. susivažiavimą atvykti negali. Raportuoja, jog pas jį globoje yra \$15.38. Laiškas ir raportas vienbalsiai priimtas.

8. Apskričio valdybos narys J. J. Samsonas išdavė raportą apskričio baltiaus, kuris buvo su- rengtas Montello, Mass., rugsėjo 25 d., 1920 m. Raportas priimtas.

9. Sekretorius J. J. Samsonas išdavė raportą kaslink papirkimo apskr. užrašams knygos. Raportavo, kad sekretorius pats savo lėšomis įsteigė minėtą knygą, ir ją apskr. dovanoja. Raportas vienbalsiai su pagyrimu priimtas.

10. Nutarta, kad sekančių metų apskričio valdyba pasirupintų sutraukti į vieną knygą visus pareitų aps. konferencijų protokolus, taipat ir finansines atskaitas.

11. Vienbalsiai nutarta sesiją uždaryti ir sekančią sesiją pradėti 40 min vėliau. Sesija tapo uždaryta 1:15 min. po pietų.

Sesija Antra.

2:30 val. po pietų antą sesiją atidarė pirm. A. Vaitkus.

12. Šaukta Delegatų vardai. Pasirodė, kad K. Jurgelinas, J. Palionis iš 7 kp., So. Boston, Mass. ir H. Staupas iš 24 kp. Montello, Mass. ir antrojon sesijon neatvyko.

13. Pridavė mandatą nauji atsilankę atstovai iš Lawrence, Mass. 12 kp.: Jonas Sekevičius ir D. Grigaliunas.

Kuopų Įnešimai.

14. Sulig 7 kp. ir 9 kp. įnešimo vienbalsiai nutarta, kad apskričio valdyba parengtų mašrutą po visas Naujos Anglijos kolonijas ir kad nevēliau, kaip pirma Sausio mėn 1920m.

15. Įnešimas vienbalsiai priimtas, kad apskr. valdyba paragintų per laiškus (bent kelis kartus jei nepasisėka), kad visos Nau. Angl. Apskričio kuopos, pasimokėtų apskričiai mokestį 10c. nuo nario.

16. Įnešimas vienbalsiai užgirtas ir nutarta, kad apskritys parengtų kokį veikalą, surenkant gabesnius lošėjus iš įvairių kuopų ir lošti teatrų įvairiose kolonijose. Abelnai, kad apskritys turėtų žinioje visus svarbesnius kuopų teatrališkus veiksmus ir juos ant pareikalavimo įvairioms kuopoms pagelbėtų įkunyti.

17. Įnešimas priimtas ir vienbalsiai nutarta, kad apskritys parengtų "Apšvietos Sąvaite", prieš Sandaros partijos seimą, jeigu galima.

18. Svarstyta sumanymas, kad padaryti galutinį žingsnį visiškam išmokėjimui organo "Sandaros" skolų. Pasirodė tikras faktas, kad jeigu visi Sandaros organizacijos nariai paaukuotų vos tik po \$2 00, tai mes netik "Sandaros" skolas atmokėtume, bet dar ir liktų mūsų organizacijos sustiprinimui ir žengimui prie platesnio veikimo. Prie šio sumanymo pirmutinius žingsnius padarė So. Boston'o 7 kuopa ir ją pasiryžė yra kitos kuopos sekti. Tad N. A. apskritys tapo įgaluotas, kad atišauktų į visas Sandaros organizacijos kuopas, kad visos karštai remtų šitą sumanymą ir bandytų jį išpildyti, visi kaip vienas be mažiausio atsakymo.

19. Įnešta ir nutarta, kad atskaitos nebutų garsinamos organe, bet, siunčiamas per laiškus kuopoms.

20. Pareikštas pageidavimas, kad organe būtų įvestas "moterų skyrius". Taippat pareikšta pageidavimas, kad organą "Sandarą" leistų du kartu į sąvaite, kaip tik Sandaros dalykai pagerės.

21. Įnešta, kad apkalbėjus dabartinę "Sandaros" pakraipą ir kas gali būti pagerinta. Po apkalbėjimui pareikšta pageidavimas, kad būtų daugiau agitacijos straipsnių ir kritikos iš įvairių partijos veikimų.

22. Sekantis N. A. Apskričio susivažiavimas nutarta laikyti So. Boston, Mass.

23. Rinkimas apskričio valdybos sekantiems metams — didžiama balsų tapo išrinkta į valdybą sekančios ypatos: pirmininkas A. Denbinas, iš So. Boston, Mass.; vice-pirmininkas A. J. Gotoutas, iš So. Boston, Mass., susinešimų ir finansų sekretorius Kaz. Sidabras, iš Cambridge, Mass.; izdininkas S. Jakubauskas, iš So. Boston, Mass.; organizatoriai: S. Joneliunas, iš Cambridge, Mass. ir Jonas Pė-

ža, iš Norwood, Mass.

24. Skaitytas telegramas iš mūsų tėvynės - Lietuvos per Washington, D. C., gautas "Sandaros" redaktoriaus Šliakio. Telegramame pasakyta, kad protestuotume prieš lenkus - užpuolikus ant mūsų tėvynės, kurie jau įsi- brovė giliai į Lietuvą ir terioja mūsų kraštą. Šita žinia kaip peilis pervėrė kiekvieno čia susirinkusio lietuvio širdį, girdint tokias tėvynės nelaimes. Tad tapo vienbalsiai išnešta protes- tas prieš tą biarų lenkų - užpuo- likų teriojimą mūsų krašto. Pro- testo pasiuntimui paskirta Re- daktorius Šliakys ir A. J. Gotou- tas.

25. Apskričio pirm. Jonas Se- kevičius išdavė raportą iš praie- tų metų veikimo, pabrėždamas, kad dėlei jam pačiam susidariu- sių aplinkybių ir nerangumo ki- tų valdybos narių, nebuvo daug kas galima svarbaus nuveikti. Pirmininko raportas priimtas.

26. Įnešta ir vienbalsiai nutar- ta susivažiavimo susirinkimą už- daryti. Uždaryta 6:15 val. va- kare.

Pirmininkas A. Vaitkus, Sekretorius: A. Denbinas, J. J. Samsonas.

Naujos Anglijos Apskričio Valdybų Adresai:

Pirm. Ad. Dembin, 28 William St., Cambridge, Mass.

Rašt. tarimų ir fin.:

Kaz. Sidabras, 877 Cambridge St. Cambridge, Mass.

Kaser. S. Yokubauskas, 327 E St., So. Boston, Mass.

WATERBURY, CONN.

Prakalbos.

Spalio 3 d. vietinės A. L. T. Sandaros 11 kp. pasidaravimu likos surengtos prakalbos "Bal- tic State Bank" reikaluose. Kal- bėjo adv. Lopatto ir V. K. Rač- kauskas. Publikos susirinko apie 200 žmonių. Pirmiausiai kalbėjo gerb. adv. Lopatto (dar pirmą kartą Waterburyje). Savo kalboje nurodė svarbą minėto Banko įsteigimo, kokią rolę jistu- rės lošti Lietuvos valstybės rei- kaluose, ir taipgi kokią didelę naudą turės tie visi, kurie pris- idės prie įsteigimo minėto Ban- ko nusipirkdami jo akcijas. Po p. Lopatto kalbos buvo trumpai valandėlei daroma pertrauka dė- lei užrašinėjimo perkančių Ban- ko akcijų, kurių apie keletas bu- vo parduota.

Vėliaus kalbėjo p. V. K. Rač- kauskas, kuris kiek platesnėje kalboje perbėgo Lietuvos ekono- minius reikalus, nurodydamas, kaip daug Amerikos lietuviai galės pagelbėti atstatyti savo tėvynę, susidedami į įvairias bendroves. Apipasakojo ir apie kai-kuriuos savo įspūdžius iš ke- lionės Lietuvoje ir t. t. Prakal- bų užbaigoje buvo duodami kla- usimai, kur vienas biznieriūs, ma- tyt labai užsinteresavęs L. A. B-vės reikalais, emė duot klausim- us apie Karužų pamiliją ir t. t. Žinoma, jeigu prakalbos būtų buvę L. A. B-vės reikalais, tai tie klausimai būtų buvę vietoje, bet kad dabar buvo vien tik Banko reikalais, tai vertėjo duoti klausimai vientik lytinti kalbė- tojų kalbą, bet ne tokius, kurie kam užėina ant minties ir neturi nieko bendro su kalbėtojų kal- ba.

K. Girkalniškis.

MONTELLO, MASS.

Iš Sandariečių Veikimo.

Nors Montello yra šį metų kri- zas; darbai žymiai yra sumažė- ję ir daugelis mūsų draugų san- dariečių išvažinėjo — vieni dar- bų jieskoti, kiti į Lietuvą, o dar- treči buvo ištikti ligos į ligonbu- tį išvažiavo ir t. t., bet pasili- kusiujų dvasia, energija nenu- puolė. Jie stato paskutines sa-

vo įiegas, kad atlaikius visokius krizius.

Šitai spalio 4 d. įvyko sanda- riečių mėnesinis susirinkimas, kuriame pasirodė narių pusėti- nas burelis. Tame susirinkime nariai sužinojo, kad jų drau- gai, visokių nelaimių išblaškyti, jau atgalios grįžta namo. Pa- vyzdžiu — dragas D. Kiela jau sugrįžo iš ligonbučio. Ir girdė- ti, kad jau grįžta namo draugas V. Jokubavičius, kuris nenuils- tanciai daravosi Sandarai ir bu- vo išvažiavęs geresnio darbo jieskoti. Ir buvo laiškas iš Lie- tuvos nuo draugo B. Juodrio, ku- rį kuopos nariai neseniai į Lietu- vą išleido. Džiaugsmingai san- dariečiai sutiko jojo laišką. To- liaus sekė raportas iš Naujosios Anglijos sandariečių susivažiavi- mo. Iš raporto pasirodė, kad yra reikalinga iš kuopų daugiau pa- sidaravimo, kad tą viską įvy- kinus, ką nutarė N. A. Apskr- ičio susivažiavimas. Vykimui nutarimų kuopa paskyrė specia- lę komisiją: J. Balionį, Adomą Jezukevičių ir A. Vaitkų. To- liaus nutarta pakviesti gerbia- mą "Sandaros" Redaktorių V. J. Šliakį su paskaitomis — tas dar- bas pavestas A. Vaitkui.

Toliaus buvo svarstyta kas- link susirinkimo perkėlimo iš paprastų dienų ant nedėldienio, dėlei atidarymo mokyklos. Kad daugeliui narių negalima iš mo- kyklos ateiti per žiemos sezoną, tad nutarta perkelti iš pirmo pa- nedėlio ant pirmo nedėldienio kas mėnuo, 2 valandą po pietų.

Gerbiami 24 kuopos nariai, malonėkite įsitęmyti šią permai- ną. Ir meldžiame buti draugais 24 kuopos ir nebutik kitų pa- stumdėliais. Jei pas sandarie- čius buvo ir yra tikras noras ir pasišventimas už Lietuvos de- mokratinę respubliką ir josios pilną laisvę, tai ir parodykime, kad esame L. nepriugulmybės ir laisvės draugai, o ne keno pa- stumdėliai. Patys matote, kad Lietuvos žmonės didžiausią viltį deda ant Amerikos sandariečių, tai ir bukim tais veikliais žmo- nėmis, lankykimės ant savo su- sirinkimų nors vieną kartą mė- nesyje ir pasitarkim draugiškai. Atejus laikui patys džiaugsimės, kad atlikome savo pareigas. Draugai, nepamirškite!

24 Kuopos Korespondentas.

PUIKUS SUMANYMAS. Subombarduokim Sandaros Morgičių!!

Mes visi nariai 16 kp. A. L. T. S., Worcester, Mass. laikytame susirinkime, užgyrėme 7 kp. iš So. Boston'o sumanymą kaslink subombardavimo Sandaros mar- gičiaus, kaip vieną iš reikalin- giausių ir lengviausių būdų pa- liuosuoti savo organą nuo skolų ir todėl pilnai suprantame rei- kalingumą remti, pasižadėjom visi sumokėti po \$2.00 nevēliau kaip iki Naujų Metų.

Tikimės, kad ir kitos visos. mūsų sesutės - kuopos pritar- tam dalykui ir griebisisi prie darbo. Valio sandariečiai!

Su pagarba:

Pirm. L. Yablonskis, Rašt. K. Budinavičius, Vice-pirm. V. M. Čekanauskas.

A. L. T. S. N. ANGLIJOS APSKR. KONFERENCIJA IR "LAISVĖS" REPORTERIS.

"Laisvės" No. 236, kokių išro- kavimų dėlei pasakoja jos repor- teris visai nebutų dalykų, buk konferencijoje buvo paduotas įnešimas pakelti nariams mo- kestį iki 2 dol. metams. "Lais- vės" report. pirmiaus sufabrika- vimo žinios turėjo žinoti, kad apskritys neturi galios padidinti ar sumažinti nariams mokestį ir tokio įnešimo visai nebuvo. Bu- vo kai-kurių kuopų įnešimai, kad konferencija išreikštų pa- geidavimą, kad nariai iš Huoso noro paaukuotų po 2 dol. "San-

daros" morgičių išmokėjimui, bet šitas įnešimas nieko bendro neturi su narių mokesčiais. Jei "Laisvės" rep. rupi tyčiotis iš sandariečių pasiryžimo greitai aukomis išmokėti skolas, tai ly- giau "Laisvės" rep. turėtų tyčio- tis ir iš pačios "Laisvės", kuri nuo pat kudykistės šaukia: au- ku! auku! ir iš tų begalinių kon- certyų.

Beto, "Laisvės" rep. sako, su- žinojęs iš delegatų kalbų, kad neišvengtina "Sandaros" mirtis. Kaip virš minėtas įnešimas paties rep. sufabriuotas, taip ir šitas įtarimas niekuomu nepama- tuotas, nes "Sandara" pradžioje kiek skolų turėjo, jau dabar vos trečdalis beliko, ir jeigu nesikė- limas į naują vietą, tai jau kaip ir neturėtų skolų. Taipgi ir na- rių skaičius dabar kur kas dides- nis, negu atgal kada.

"Laisvės" rep. apie pačią kon- ferenciją ve kaip rašo: "Pasta- bos, atkeršijimai, skandalai, tai jų konferencija". Mat tuli "bol- ševikai" pagal save ir apie tikus taip sprendžia. Kad pas sanda- riečius, ypač Nauj. Angl., nėra jokių kivirėjų už pakraipą ar principus, tą visi žino, ir pačioj konferencijoj netik "keršijimų", "skandalų", bet ir kartesnų gin- čų nebuvo, nes visi nutarimai veik vienbalsiai priimti. Pradė- jus sandariečiams daugiau savo partijoje darbuotis, ir partijai kas kart stiprėti, kas kitoms frakcijoms ne ant naudos, tad ir nestebėtina, kad tuliems kailį niežti.

J. Pėža.

SUSIRINKIMAI.

WATERBURY, CONN.

Pranešimas.

Waterburio sandariečiai tēmy- kite, jog kuopos mėnesinis susi- rinkimas įvyks 17d. Spalio, 1-mą valandą dieną, svetainėje 883½ Bank St.,. Visi nariai neatbuti- nai atsilankykite, nes bus daug svarbių raportų ir daug svarbių tarimų. Taipgi nepamirškite atsivesti ir po naują narį.

Kp. rašt. K. J. Paulauskas.

HUDSONO ĮDAUBOS KOMPANIJA

(Iš H. Gordon'o Selfridge "The Romance of Commerce")

(Tęsa).

bene didžiausioji, su katra turi- me skaityties. Ignoravimas kriticizmo, kurio nėra galima pa- remti, kėlimas augstyn savo ver- tybės iki neatsižvelgimui į viešą ją opiniją, taip dažnai pasidarė mirtina klaida, kad rodos bent dabar tatai kiekvienas žinoti tu- rėtų.

Bet ne kiekvienas težino.

Vienok Hudsono Įdaubos Kom- panija leido kam kitam surasti Šiaur - Vakarų kelią — kitam, kurs gavo įkvėpimą iš Dobbso kningos, tačiau suradimas įvy- ko metašimtį po Dobbso, kada tojo sągadyniečiai jau nebegyvi buvo.

IV.

Kanados užkariavimas per generolą Wolfe 1759 m. padarė kelius Hudsono Įdaubos Kom- panijos beveik per daug lengvais, nėra kur nereikalaujama didelių pastangų, ten niekas labai nē nesistengia; ir šiaip ar taip mes neskaityme nieko, kas svarbu būtų Kompanijos istorijoje per pilningą ketvirdalį šimtmečio po šito užkariavimo. Tad jau svarbus atsitikimai įvyko, kurie Kompaniją su jos pergyventa šimtmetine istorija palytėjo daug rimčiau negu būtų buvę, jeigu ji būtų buvusi taip smagiai gyva ir taip gerai vedama, kaip kad ankstybuose metuose.

Kanada, po savo užkariavimo, iš naujo užinteresavo mintis avanturingų jaunikačių Angli- jos. Daugelis jaunų ir visai ne- žinomų žmonių ten išsidangino,

ir navatnas dalykas, kad Skoti- ja su'eikė beveik visus, kurie ten atsizymėjo, ir šitoj svetimo- je ir nesvetingoje šalyje įskriodė savo vardus komercialėje ir kolonialėje Britanijos istorijoje. Nedidutė grupė tokių vyrų kaip Aleksandras Henry, Tamas Curry ir Jokubas Finlay pasto- jo nepriklausomai Kanados pir- kliais. Tarp kitų buvo Samuelis Hearne, Anglas, pirklys ir be- baimus keliautojas į nežinoma- sias Šiaur-Vakarų dalis, ir atra- dėjas daugelio ten azerų ir upių; Juozas Frobisher, didis pirklys ir vienas iš gerai žinomų žmonių Montrealiaus; Simas McTavish, kurs suorganizavo didelę lenk- tynėms kompaniją — Šiaur-Va- karių Kompaniją; Jonas Gregory; Aleksandras Mackenzie, vė- liaus, Sir Mackenzie, kurio var- das tapo duotas didžiajai upei, įtekančiai į Arktiškąjį vandenyną, Mackenzie upe, kurią jis atrado vienoje iš savo daugelio kelionių vidunlink; jo brolėnas Roderikis Mackenzie; ir Ross paskilbęs pirklys. Šie visi buvo didvyriai, didi ne kaipo valsty- bės vyrai, kareiviai ar socialiai veikėjai, bet didi savame ratelyje nuveikimo. Jie buvo pirmu- tinė civilizacijos sargyba; žmo- nės, kurie nieko nesibijojo, kurie tikėjo savimi, ir kurie viską parėmė sava išmone.

Nėra galima neturėti pagar- bos taip kiltam bebaimumui, taip sportsmeniškom šaltam at- sinešimui į rizikas ir pavojus. Mes nē negalime įsivaizdinti, kad bailūs, permier atsargūs, iš- blyškę, prabingamą mėgstanti žmonės būtų turėję pasisekimą ar bent pergyvenę būtų taip šiurkštų gyvenimą, kokį gyveno šitie žmonės, gyvenimą tyro oro, didelių šalčių, o dažnai didelių trukumų. Ten reikėjo vyrų kie- tų kaulų ir raumenių, pasiryžu- sios valios ir tvirtumo siekiniuo- se. Mes beveik galime atspėti jų gymį. Be abejonės jų veidai buvo rimti, su dideliais anta- kiais, su pasiryžusiais smakrais ir smagiomis šypsomis, bet su rezervine spēka užpakalyje to viso, kuri prirėikus galėtų pa- virsti į tikrą geidulių audrą.

Šitie vyrai prasiavė į šitą neišplėtotą šalį daug giliaus ne- gu Hudsono Įdaubos Kompanija. Jie ir jų įpėdiniai buvo vyrai tvirtu budo, ir mėgo avanturas. Jie ėjo ten, kur galima buvo pir- kliauti, ir per veiklumą šitų jau- nių skotų tapo išplėtoti ir atida- ryta daug greičiaus negu kuo- met - nors pirmiau. Jie pažymė- jo savo takus: jie įsmeigė smai- gus į žemę, kur vėliaus atsirado didieji miestai Vakarinės Kana- dos. Apistojimo vieta, nakvy- nės vieta, pasiekta besibastant ir betyrinėjant, su minčia padidinti pirklybą — dažnai tapo kiek vėliaus mainų stočia ir tvir- tovėmis, paskui kaimais, miestel- liais ir miestais.

Pirklyba buvo magnasu, kurs juos traukė tolyn ir tolyn. Jų pastangos atsienkino materia- liais prasisiekimais. Jie matė didesnes ir vis didesnes progas mainių priklyboje su Amerindais už jų bringintinus kailius. Pir- klyba ir jos galimybės buvo kal- tos ir dar tebėra atsakomybėje už išsiplėtojamą tos didės šalies — vieno ketvirdalio viso pu- siau skritulio — ir kaip ji buvo magnetinė, naugė čionai, taip ji pasiliko galybe užpakalyje be- veik visų civilizacijų šitos žė- mės. Religija ateina paskiau. Prekyba beveik visumet pirma įkėlė koją į naująją šalį ir pra- dėjo užkariavimą, pasibaigiantį civilizacijoje.

Kaip mes jau nurodėme, Hud- sono Įdaubos Kompanija susiti- ko su sveiku lenktyniuotoju, ana Šiaurės Vakarų Kompanija, suorganizuota McTavish'o, o iš eilės šitajai grėšė jos pačios at- naša — tai X.Y. Kompanija. Kada tievi susijungė, kas įvyko 1804 (Tęsa ant 7 pusl.).

The Lithuanian Weekly
"S A N D A R A"
"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South
Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL
LEAGUE OF AMERICA,
Editor
V. J. SLIAKYS.
Advertising rates on application.
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

Savaitinis laikraštis
S A N D A R A
Leidžiamas kas Ketvergias
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS
SANDAROS

Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.50
" " Kanadoje \$2.75
" " (Užsieniuose) .. \$3.00

Pavienis numeris 5c.
Prenumerata turi būti apmokama
iš viršaus. Prenumeratos metas skai-
tosi nuo dienos užsirašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Mo-
ney Orderiu, adresuojant:

S A N D A R A
327 E Street, Boston 27, Mass.

Entered as Second - Class Matter
January 14, 1914, at the Post Office
Boston, Massachusetts, under the Act
of March 3, 1879.

Apžvalga.

KAS ATSIKIO SU VILNIUM?

Anglų laikraščiai paskelbė
stebėtiną telegramą iš Rygos,
duduotą spalio 10 d. Pranešama,
buk "lenkų generolas Zellgouski
su dviem divizionom lietuvių ir
baltgudžių kariuomenės jėga
Vilnių 5 valandą pėnųos va-
karo." Tą žinią paskelbė lenkai.

Toliaus telegrama skelbia, kad
gen. Sikorski, vadas lenkų armi-
jos šiaurės fronte, pranešas, buk
gen. Zelgouski nenorėjęs eiti
ant Vilniaus, ir kad jį jo kareivi-
viai spyre, tai jis beveik re-
zignuoti, nē kaip užpulti ant Vil-
niaus priešais vyresnės lenkų
valdžios įsakymą. Užmūsięjį
Vilnių kareiviai tą padarę, buk
"kad duoti gyventojams teisės
patiems apsispręsti."

Lenkų taikos atstovai Rygoje
sako, kad jie nieko nežino apie
tai, ar Lenkijos militarė valdžia
stengsis išvyti tuos savarankius
kareivius iš Vilniaus, ar ne. Per
kelias pastarąsias dienas lenkų
delegatai nuolatos tvirtino, kad
lenkai nemano imti Vilniaus ir
kad lenkų armija šiaurėje eina
visai į kitą šoną — link Minsko.

Ką tas viskas reiškia? Iš kur
atsirado tas generolas Zellouski
su lietuviškais ir baltgudžiais
kareiviais, kariaujančiais lenkų
komandoje?

Jei lenkai ištikrųjų užėmė Vil-
nių, tai jau tikrai ne su lietuvi-
škais ir baltgudžiais kareiviais.
Lenkai neturi pritarimo pas lie-
tuvių kareivius. Baltgudžiai
taipgi lenkų nekenčia — tiek
nekenčia, kad alijantai nedrįso
jų prijungti prie Lenkijos, nors
troško tą padaryti.

Taigi labai netikėtinas daly-
kas, kad lietuvių ir baltgudžių
skyrus kariautų lenkų armijoje
prieš lietuvius, ir da labiau neti-
kėtinas dalykas, kad toks skyr-
rius, jei jis ir būtų, eitų atimti
Vilnių nuo lietuvių, da-gi prieš
lenkų štabo norą. Aiškūs daly-
kas, kad čia yra naujas lenkų
melas — kokis, tą tik laikas pa-
rodys.

Ta telegrama taipgi praneša,
jog tas pats lenkų pranešimas,
kurs skelbia apie sukilėlių pae-
mimą Vilniaus, garsina, jog Len-
kija pranešė Lietuvai, kad gata-
va tarties apie užbaigimą viso
lietuvių su lenkais ginčo dėlei
rubežių.

Kaip ten nebūtų, visiems daly-
kas aiškūs: Lietuvos nepri-
gulmybės klausimas yra kriti-
šiausiam momente. Visiems
lietuviams reikėtų užmiršti men-
kesni partijų reikalai ir išvien
gelbėti pamatinį dalyką — pa-
čią Lietuvos gyvybę. Bet, lyg

tyčia, beveik tuo pačiu tarpu,
kad lenkai veržiasi į Lietuvą ir
užima jos sostinę — Vilnių,
Amerikos lietuvių klerikalai pa-
skelbia atvirą kovą Lietuvos Mi-
sijai Amerikoje.

Privatos, stoka proporcijos
seno pas mus lietuviškuosius Si-
cinskius, kaip Amerikoje, taip ir
Lietuvoje, stato pavojun Lietu-
vos gyvybę. Jei pas juos būtų
proporcijos sensas, tai jie nestat-
tytų augščiaua partiją, Lietuvos
dalele, už visą Lietuvą...

Ar nē šis smugis iš lenkų pu-
sės neįkals nē kiek proto į galvą

Šis-tas iš Lietuvos.

(Nuo Specialio A. L. T. S.
Korespondento K. Norkaus).

Dideliai nusimint buvo Lietu-
vos žmonės, kuomet mūsų vald-
žia buvo privesta apleisti Vil-
nių, ir kuomet į mūsų sostinę
įsiveržė šeimninkavo svetimi
okupantai.

Bet šiandien visos Lietuvos
gyventojai džiaugiasi, nes di-
džiama mūsų valdžios įstaiga
jau persikėlė į Vilnių, kitos ke-
liasi ir ant Gedimino kalno jau
plevėsuoja Lietuvos vėliava.
Steigiamasai Seimas į Vilnių ke-
lis kiek vėliaus.

Mūsų Mikas Petrauskas su sa-
vo broliu Kipru Petrausku ir An-
tanu Sodeika jau davė visą eilę
koncertų Lietuvoje. Pirmas
koncertas buvo Vilniuje, miesto
teatre. Nors tai buvo dar bai-
giant išsikrautyt okupantams,
kuomet lietuvių dvasia dar buvo
žiauriai prislėgta, vienok į lietu-
vių koncertą priėjo publikos pil-
na salė ir daugybė nesutūpę grį-
žo.

Salėje publikoje girdėjose lie-
tuvių, žydų, rusų, ir kitokios
kalbos, bet scenoje visa progra-
ma tapo išpildyta vien lietuvių
kalba. Ypač žydai kėlė dideles
ovacijas mūsų artistams.

Rugsėjo 12, tų pačių artistų
koncertas įvyko Kauno Tilman-
so salėje, kurį rengė Lietuvos
Dailės Draugija. Koncertui bi-
lietai tapo išspausdinti antrą
val. po pietų, o 4 val. p. p. jau
visi buvo išparduoti. Lietuvių
inteligentijos prisikimšo pilna
salė: netik visos sėdynės vir-
šuje, apačioje ir ložose tapo už-
imtos, bet ir pašaliai buvo pilni
stačios publikos. Komp. M.
Petrauskui akompanavo, o Kip-
ras Petrauskas ir Sodeika daina-
vo solo ir duetus.

Kipras Petrauskas! Jo vardas
daugeliui girdėtas, bet jo mi-
žinišką, švelnų - skambų teno-
rą visą karo laiką turėjo progą
klausyties tik bolševikų Rusijos
piliečiai. Rusai savo žvaigždė-
mis skaito: basso — šaliapina,
o tenora — Petrauską. Kuomet
Kipras dainavo savo brolio Miko
kompozicijas — jis jose išreiškė
tiek daug jausmo, lietuviškumo
ir poezijos, kad publika po kelio-
liką kartų nesiliaujančių delnų
plojimu išsaudavo Kiprą Pet-
rauską pakartoti.

Antras Sodeika Amerikos lie-
tuviams žinomas kaipo geras
bass - baritonas. Pabuvimas
scenoje su K. Petrausku Sodeika
dar augščiaua pakėlė. Netik Lie-
tuvos, bet ir pasaulinei scenai
Sodeika daug žada. Lietuvos
žmonės džiaugiasi, kad išblaškyti
po visą pasaulę mūsų tautos
galiunai renkasi į savo gimtinę
šalį - Lietuvą ir kad Lietuva ta-
lentingais žmonėmis ne-
kiek neatsilikus nuo didžiųjų pa-
saulio tautų.

Šiandien Mariampolės apskri-
čio Kalvarijoje eina taikos dery-
bos tarpe Lietuvos ir Lenkijos.
Lenkai atsisako nuo pirmiaus
padarytų savo vilkiškų apetitų,
tat gal jau ir pasibaigs ta ne-
lemta žmonių skerdynė.

tuliems mus išžiusiems bro-
liams?

KOMUNISTO ATSIVERTIMAS.

Šiame "Sandaros" numeryje
skaitytojai ras "Atvirą Laišką"
Miko Miliausko - Michailovo, kur-
s per porą metų darbuosis už
komunizmą tarp lietuvių ir ru-
sų, antgalo pamatė, kad klaidin-
gu keliu eina ir turėjo vyro drą-
są prisipažinti prieš klaidas. Pa-
tartume perskaityti tą "Laišką"
atydžiai.

Imperialistiskias lenkų armijas
iš Lietuvos išvyti mūsų kariuo-
menė ir tėvynės laisvę pasišven-
tę šauliai, kurie suvaldė pafron-
tės išdavikus ir dvarponius, or-
ganizavusius lenkų legionus Lie-
tuvos teritorijoje.

Jau man teko aplankyti daug
sulenkjusių Lietuvos vietų Su-
valkijoje ir Vilniaus Dzukijoje.
Dauk lenkininkų — lietuviškų
dvarponių ir kunigų yra išsidan-
ginę į lenkų pusę ir dėjo visas
pastangas, kad tik lenkai užim-
tų Lietuvą ir tų judosių turtus ir
galę sugražintų ponams, ati-
mant juos nuo Lietuvos valstie-
čių. Bet ačiu pasišventusiam mu-
šų kariuomenei ir šauliams persi-
metėliai - ponai ir kunigai savo
judošiškių tikslų neatsiekė ir pa-
siliuosavusius iš po jų jungo Lie-
tuvos valstietis vaikščioja buvu-
sio savo engiko dvare ir drąsiai
dainuoja:

"Mes nuvertėm savo galę
Ir vyknamam ponų valią!"

Lietuvos darbininkai baisiai
neapkenčia šnipų ir išdavikų.
Man ēsant lenkų fronte su šau-
liais rugsėjo 5 d., turėjau prakal-
bas Kalvarijoje. Po prakalbų
darbininkai suarstavo kelis
dvarininkus ir lenkų šnipus ir
radę išdavikiško veikimo daro-
dymus juos pasodino į kalėjimą.
(Reikia pažymėti, kad provinci-
joje veikiančius prieš Lietuvos
laisvę dvarininkus ir šnipus gy-
ventojai greičiau suvaldo, negu
Kaune). Pas areštuotus rado
slaptus telefonus ir dokumentus
"Warsawskos — od morza do
morza" propagandos. Kalvari-
jos lietuvių apsirupino ir tais
mūsų kareiviais, kuriuos užsis-
lėpę Lietuvos miškuose lenkų
partizanai ir šnipai išpasalų su-
žeisdavo. Kelis Lietuvos karei-
vius-žvalgus lenkiški šnipai per-
saudavo pamirkėse. Vieną karei-
vį mirtinai nušovė per langą
iš vieno sumezurėjusio lietuviu
stubelkos.

Ačiu šauliams, kurių fronto
vadas yra amerikiečiams žino-
mas rašytojas M. S., Suvalkija
tapo apvalyta nuo lenkiškų šni-
pų ir dvarininkai tapo suvaldyti.
Daugelis dvarininkų yra iš
Lietuvos pabėgę į lenkų pusę ir
kariauna lenkų partizanuose
idant atgauti savo dvarą ir pri-
sidengus lenkišką vėliava būtų
galima vėl laikyti sau lietuvių
vergų.

Pažymėtina tai, kad kuomet
tik Lietuvos kariuomenė atva-
duoja kurią nors Lietuvos dalį
nuo okupantų — Lietuvos vald-
žia ten džiaugsmingai pasitinka
valstiečiai ir miestų darbininkai,
o dirbusieji lenkų naudai ponai
ir kunigai danginasi Lenkijon.

Rugsėjo 12, 13, 14 dd. dalyva-
vau Lietuvos Valstiečių Sąjun-
gos ir L. S. L. D. Partijos susi-
važiavime, Rotužės šalėje, Kau-
ne. Dalyvavo apie šimtas L. V.
S. kuopų atstovų, 7 Steigiamojo
Seimo atstovai, Centro valdybos
nariai ir kelesdešimt svecių.
Protokolas tilps Liet. V. S. orga-

ne "Lietuvos Ukininke" ir dau-
gelis amerikiečių matys tikrai
pagirtiną L. V. Sąjungos veiki-
mą.

Šiame susivažiavime buvo duo-
ta proga padaryti pranešimą apie
Amerikos lietuvius, jų organiza-
vimasi ir planingumą grįžimo
Lietuvon. Po pranešimo rasta
daug pritarimo mano misijai
kaipo A. L. T. Sandaros ir Balti-
jos Valstijų Finansinės Korpo-
racijos atstovo. Buvo apkalba-
ma netik politikos, bet ir trans-
portacijos, eksporto ir importo,
bankinių operacijų pramonės
vystymo ir pinigų siuntimo bu-
dai. Rezultate prie Lietuvos
Valstiečių Sąjungos tapo atida-
ryta Baltic States Finance Cor-
poration skyrus tvarkingam mi-
nėtų operacijų atlikimui tarpe
Lietuvos ir Amerikos. B. S. F. C.
Lietuvos skyrus raštinė atida-
ryta "Varpo" B-vės name, Lais-
vės Alėje 60, Kaunas.

Lietuvos valstiečiai aiškiai
permato visas Lietuvos industri-
jos plėtojimo progas, bet jiems
stoka iniciatyvos ir kapitalo. Kas
turi šias dvi ypatybes, tam Lie-
tuvoje yra puikiausia dirva. Rei-
kia tikėti, kad laikui bėgant ne
vien žydėliai, bet ir lietuvių im-
sis prekybos ir pramonės, kuri
tik pradėjamoji šiose srityse vys-
tyti Lietuvoje labai apsimoka.

Negalima nepažymėti to fak-
to, kad Lietuvos Atstatymo Ben-
drovės skyrus Lietuvoje jau atli-
ko milžiniškus darbus Lietuvo-
je ir savo darbuotę sparčiai plė-
toja.

Didžiausi darbai, kuriuos Liet.
Atst. B-vės Lietuvos skyrus atli-
ko yra suorganizavime ukiškų
mašinų fabrikos "Nemunas",
kur L. A. B-vė turi 50% šerų. L.
A. B-vės iniciatyva ir dabar su-
organizuota "Venta", "Ringuva"
ir organizuojama kitos pramo-
nės, eksporto - importo etc. ben-
drovės. Tame darbe daugiausia
gelbsti žinomas Lietuvos komer-
santas p. Vosylis, amerikietis
R. Karuza, p. Bacevičius ir kt.

Lietuvos kooperacijos, kurių
sutvėrime daugiausia pasidarba-
vo kooperatininkas, advokatas
Petras Salčius, B. Leonas, J.
Baltrušaitis, V. Zakarevičius ir
kt., — jau daro virš šimto mili-
jonų markių apyvartos į metus.
Kooperacijos yra viena iš žy-
miausių Lietuvos įstaigų. Nor-
rint žinot apie jų veikimą patar-
tina skaityti Lietuvos Kooper-
acijų organą "Talką".

Daugelis amerikiečių man ra-
šo: "Prisiųsk tą Lietuvos laik-
raštį, kuris viską aprašo apie
Lietuvą". Į tai galima tiek pa-
sakyti: Kas nori žinot apie Val-
stiečių Sąjungos veikimą ir So-
cialistų - Litudininkų nusistatym-
m Lietuvos laisvės ir kituose
klausimuose, tam patartina skai-
tyti "Lietuvos Ukininką", kuris
duoda apžvalgas ir kitų partijų
darbuotės. Metus galima siųsti
už \$2.00. Apie karo dalykus
daugiausia rašo "Kariškių Žo-
dis". Kas interesuojasi vien
Seimo veikimu, tas lai skaito
"Steigiamojo Smeimo Darbai".
Pažangiečių organas yra "Tau-
ta", Social - Demokratų - "So-
cialdemokratas", klerikalų —
"Laisvė", šaulių Sąjungos —
"Trimitas", valstybinis dienra-
stis — "Lietuva", kooperacijų
— "Talka" ir "Sietynas". Beto
eina keli dailės žurnaliukai ir
šaiip laikraščiai. Patartina, kad
kiekvieno susipratusio Amerikos
lietuviu būtų lankyti Lietuvos
laikraščiai. Iš dabar Lietuvoje
išeinančių laikraščių sandarie-
čiams artimiausi yra savaitra-
stis "Lietuvos Ukininkas" su prie-
dais ir mėnesinis "Varpas".
Klausantiems su mielu noru pa-
tarnausiu.

KASTANTAS NORKUS,
Laisvės Alėja 60,
Kaunas, Lietuva,
Rugs. 17, 1920.

ATVIRAS LAISKAS.

(Tąsa nuo 1 pusl.).

jiems pasakyt: jų iškeltos revo-
lucinės idėjos yra dar toli gra-
žu perakstytos ir istoriniai bei
ekonominiai nepribrendusios,
kad šiuo metu ir dabartiniam
žmonių kultūros laipsny bei pa-
saulio proletariato klesės ugio
aukštumo negalima laukt gry-
nai proletarų revoliucijos nuoti-
kių, kad del šių laikų visuome-
nės klasių jėgų susigrupavimo ir
bendro valstybių ekonominio
laipsnio proletariato diktatura
yra nepritaikoma.

Visas pasaulis vos pradėjo de-
mokratizuotis ir vargu begalima
laukt, kad jis, patyręs rusų re-
voliucijos vaisių, panorėtų per-
šokt tą visuomeninio ugio laips-
nį, kaip tat padarė Rusai.

Rusų proletare! Ne bloga, bet
gera linkėdamas, noriu tau šiuos
žodžius tarti: visom pajėgom
gink savo pastoges nuo reakci-
nių gaivalų, bet tuo pat metu sa-
vo demokratijai duok ko plačiau-
sį kelią dirbt; žinok, jei tavo
visuomenė nueitų tais keliais,
kuriais nuėjo lietuvių, tu šiand-
ien butum ir sotus, ir laisvas, ir
apie karą senai jau pamirštum,
nes su tavim nieks nekotvut.
Neklausyk balbų apie Lietuvos
valdžios reakingumą. Tie žmo-
nės, kurie čia Lietuvoje ir Ru-
sius taip karštai tau iškalba ki-
tų šalių valdžių reakingumą, jie
yr tavo didžiausi slėgėjai, bet
bijodami, kad tu nepajusi jų
skaudų slėgimą, karščiausiai nu-
rodo tau, kad kitos valdžios ne-
palygint daugiau spaudžia savo
žmones. Žinok, tai ir įsidėmėk
aukščiaua čia pasakyta.

Darbą dirbt, idėjas vykdyt ir
kovot del geresnės žmonių atei-
ties, yra geras daiktas; bet but
darbo, idėjos ir kovos fanatikų,
nepripažinti daromų klaidų —
pragaištinga. Taigi stojęs į šį
pamatą, kreipius taip pat ir į
buvusius savo idėjos draugus —
ne raudonąsias armijas į Lietu-
vą veskit, ne piktingasias revo-
lucijas kelkit, bet atvirai ir
nuoširdžiai stokit į Lietuvos ne-
priklausomybės darbą. Aš iš Jus
tarpo išeinu, nes laikau klaidin-
ga Jusų taktiką — kuri mano iš-
mąnymu, be reakcijos nieko dau-
giau į pasaulį atvest negali, ir
sakau Jums — kentėsit vargą ir
nesekmes tol, kol neišmoksit pri-
pažinti savo politines klaidas.

Baigdamas savo laišką, kvie-
čiu visos Lietuvos visuomenę ak-
tingai remt Lietuvos Steigiamą-
jį Seimą ir valdžią, saugotis bet
kurio radikalizmo, ginti šalį nuo
įvairių priešų.

Makas Miliauskis - Michailov,
(Stasys Gaižutis).
Vilnius, 1920 27, VII.

LIEUVOS LAISVĖS PASKOLA.

Ar Jau Paskola Baigiama?

Lietuvos Laisvės Paskola yra
Amerikos lietuvių uždavinys,
garbė, todėl ir atsakymą į pa-
statyt, klausimą gali ir turi duoti
tik Amerikos lietuvių visuome-
nė. Politinis momentas
Lietuvoje begalo svarbus, tad su
atsakymu neįprivalome gaisiti.
Pasirodykime ne su žodžiais, bet
su darbais.

Žodžių iškilmingų pareiškimų
bei pasižadėjimų ganėtinai ap-
ščiai jau buvo garsinama. Iš-
skyrus bolševikuojančius ir ko-
munistus, kurie laisvės obalsiais
besidangstydami, išsijuoosę gar-
biena prievartą — diktaturą, ku-
riems ne Lietuvos atstatymas
rupi, bet jos ardyimas vykinant
bolševikiškus eksperimentus, —
visą Amerikos lietuvių visuome-
nė stovi aktyvai, (o socialdemo-
kratai, nors ir pasyviai) už Lie-
tuvos Laisvės Paskolą. Tai pa-
rodė neseniai įvykę suvažiavi-
mai: tautininkų - demokratų

srovių Bostone ir krikščionių-
demokratų Waterbury, kame pa-
reikšta: viską atmetus padvi-
gubinti paskolos pravadimo dar-
bą. Toks pat nusistatymas ir
tik daug prakilnesnis upas ma-
tomas ir pačioje Lietuvoje.

Į Lietuvos Misijos paklausimą
del tolimesnio paskolos darbo
gautas, kaipo atsakymas, Lietu-
vos Valdžios reikalavimas: pri-
siųsti 400 tukstančių dol. del Vil-
niaus ir visų naujai atvaduotų
žemės plotų aprupinimo bei ap-
gynimo. Lietuvos Seimas nuta-
rė 100 milioninės paskolos reika-
lą pačioje Lietuvoje, tuo pačiu
patvirtindamas reikalingumą
paskolos Amerikoje.

Naujas Lenkų įsiveržimas į
Lietuvos žemę, kaip praneša pa-
skiausios žinios iš mūsų Tėvy-
nės, tik mūsų pačių pastangomis
tegalu but sulaikytas, Lietuvos
žmonės savo Seime ir savo spau-
duose jau pareiškė: "Esame pa-
siryžę ginti kiekvieną pėdą mūsų
tėvų žemės ir lieti kraują lašas
už lašo." Pasaulis jau turėjo
progos pamatyti, kad lietuviui
moka laisvę branginti ir mirti už
ją. Argi dar sykį norima tatau
išmėginti? Lietuvos liaudis žo-
džiais nežaidžia: pasakę - pada-
rysi! Gi mes, lietuvių gyvenda-
mū cionais, nebutumėm lietu-
viams, jeigu taip pat nesielgtu-
mėm. Kas nedaveme Lietuvai
paskolos — duokime dabar; kas
jau davėme — duokime tiek dar.

Kitai darbas neis. Paskolos
darbas čionai — yra apsigynimo
darbas nuo užpuolikų Lietuvoje.
Šio darbo niekas negali ir neturi
teisės uždrausti. Tad ne baigti,
dar nepabaigtą paskolą turime,
bet su triguba energija vartyti jį
prie galo. Tenedrysta nieks
kelti ranką prieš galingas lietu-
vių tautos išsiliuosavimo pastan-
gas. Kas mūsų tarpe prieš lais-
vės paskolą, tas prieš visą Lie-
tuvą. Lietuvis be bono — Pil-
sudskio tarnas ir samoningas ar
nesamoningas talkininkas "ponų
karalystė nuo jurių lig jurių."

Kad ilgai sau galvas nevargin-
ti — "ar pirkti Lietuvos boną,
ar nepirkti" reikia tik žinoti ir
suprasti, ko nori Lenkai puldami
ant Lietuvos?

Lenkai savo notoje iš 22 rug-
sėjo paskelbė mums kovą ir už-
ėmė keletą miestų ir miestelių.
Tačiau Aliantų ir Lygos spira-
mi jie priversti yra pradėti šio-
mis dienomis spalį mėn taikos
derybas su Lietuva. Žinoma,
lenkai derybas pradės, bet savo
geidulių išsižadėti nenorės. Tik
atspara iš mūsų pusės privers
juos nusileisti. Visų pirma
— leikait vis dar svajoja užmesti
Lietuvai uniją, kas mūsų įstiki-
nimu yra nuostojimas neprigul-
mybės ir politinė vergija. An-
trus dalykas — lenkų poams
rupi, kad dvarai suenkėjęsų
Lietuvos bajorų nebūtų padalin-
ti žmonėms. Trečias dalykas —
užgriežti Lietuvos Valstybinės
žemės, kurių Lenkija beveik re-
turi, ir apgyvendinti jas mo-
nais ir kakoviakais, o Lietuvos
bežemius palikti be nieko ir iš-
iversti juos sau bernauti. Ktvir-
tas dalykas — lenkai paskendę
skolose, kurios yra padarytos ne
krašto atstatymo tikslams, bet
ne sulig savęs milžiniškos kariu-
omenės sutvėrimui užgrobi-
mo tikslams. Be to, lenkų mar-
kė be vertės, tik vardas pinigų
beliko. Diktoką dalį savo skolų
jiems norisi Lietuvai užkarti.

Penktas dalykas — lenkams ru-
pi palaikyti ir brukti mums savo
taip vadinamą "polską kultūrą",
kuri yra pasižymėjusi mūsų kra-
šte lietuvių kalbos niekinimu ir
persekojimu, o taipgi ir žydų
pagromais.

Praėjus bolševizmo pavojui,
lenkiškos pretenzijos tebėra pil-
name savo atstume. Tai ir ak-
las turėtų matyti, kokia nelaimė
kristų ant mūsų, jei toms lenkų
pretenzijoms būtų nors dalinai
lemta įvykkti. To niekadoms ne-
turi buti ir nebus, jei tik mūsų

vis Lietuvos žmonės imsimės visų priemonių mum būdų ir priemonių, tai nedorybei prašalinti. Lietuvos Laisvės Paskolos bonas ir yra viena svarbiausių tokių priemonių.

Tad broliai ir sesės, spręskite dabar patys, — ar galimas baigimas dar net iki pusės nedaėjusios paskolos? Ar galima atimti Lietuvai paramos ranką ir su ramia sąžine grišti prie kasdieninių savo darbų, kada mus broliai Lietuvoje sustojo dabar akis į akį su mūsų tėvynės politiniais pavergėjais ir ekonominiiais išnaudotojais — lenkais? Ne, negalima! Tai būtų juoda neteisybė, tai būtų prasikaltimas iš mūsų pusės.

Bukime tikri savo krašto ukėsai, bukime savo močiutę - Lietuvą mylinti vaikai. Atmeskime su panieka senas asmenines neapykantas, išpustą savymelę ir ligustą partijinę kovą paduokime viens kitam ranką ir vėdami neprigulmės žvaigždės, stokime petys į petį prie Lietuvos gelbėjimo darbo.

Lietuvos Misija šaukia visą Amerikos lietuvių visuomenę imtis su nauja energija paskolos darbo ir vartyti jį be atodairis iki neužsibaigęs lenkų imperialistų ginkluotų užpuolimų ir pasike sinimai ant mūsų žemės ir laisvės, vartyti iki neliks nei vieno lietuvių ir lietuvių be Lietuvos bono, vartyti iki garbingo galo. Jauna bet stipri Lietuvos kariuomenė lenkų veržimosi jau sulaukė. Skubėkitės jai talkon su bonais!

Šalin su apgailingomis unijomis. Tegyvuoja demokratinės Lietuvos Neprigulmė!!

Lietuvos Misija.

1920 m. spalio 4 dieną.

LIETUVOS ATSTOVYBĖS AMERIKOJE PRANEŠIMAS.

Lietuvos Knygynas.

Kun. Jono Žiliaus rūpesniu per ilgesnį laiką buvo surengtas ir sutvarkytas gana apstingas lietuvių knygynas. Tas knygynas jau tur savo istoriją. Jis susideda:

1. Iš rankaus lietuviškųjų knygų spausdintų Amerikoje. Čia ypač randasi visos seniausios Amerikoje atspausdintos mūsų knygos ir pilniausias rinkinys visų periodiškių leidinių. Daugumas iš jų yra didelė retenybė arba stačiai unikatai.

2. Iš knygų seniausiais laikais spaustų Tilžėje ir abelnai Prusose.

3. Iš lietuviškųjų knygų spaustų Prusose Gotiškomis literomis.

4. Iš keliolikos rankraščių iš pirmųjų laikų, tarp kurių randasi ir taip brangus lietuviams rankraštis Daukanto Lietuvos istorijos.

5. Iš geroko skaitliaus senų Lietuvos žemlapių.

6. Iš knygų apie Lietuvą svetimose kalbose "Lituanica".

1918 metais kun. J. Žilius buvo pasiūlęs didesnėms Amerikos lietuvių organizacijoms paimti tą knygyną savo globon, bet organizacijos nesusitarus, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje buvo nutaręs patsai vienas tą knygyną paimti. 1918 m., lapkričio 5 d. tarp kun. J. Žiliaus ir Am. Liet. Susivienijimo ypatoje A.B. Strimačio, tapo padaryta sutartis šiomis išlygomis:

1. Kun. J. Žilius paveda lietuvių visuomenei savo knygyną tuomi supratimu, kad

a) Tas knygnas yra savastimi Lietuvių Mokslo Draugijos Vilniuje, b) Knygnas turi būti laikomas Amerikoje, glūboje visuomeninių organizacijų, kurios prisidės prie jo įgijimo, užlaikymo ir papildymo, c) Knygnas turi būti pavestas Lietuvių Mokslo Draugijai Vilniuje, jei pasirodytų, jog jo užlaikymas

Amerikoje nėra galimas, arba jei Mokslo Draugija pati to pareikalautu.

2. Sus. Liet. Amer. sutikdamas su išlygomis, statomomis iš kun. J. Žiliaus pusės, apsiima išmokėti kun. J. Žiliui 3000 dol. atlyginimo už lėšas pakeltas knygnos sutvarkyme, už šėpas, aparatus ir t. t.

3. Sus. Liet. Amer. beto prisižada, a) saugiai užlaikyti knygyną kaip lietuvių visuomenės turtą, b) papildyti jį naujais leidiniais, c) duoti liuosą prieigą prie jo Amerikos lietuviams, norintiems naudotis knygnu lietuvių literatos ir t. p. studijoms, d) vieta knygnos užlaikymui, tvarka jo vedimui ir papildymui — visa tai yra pilnoje Sus. L. Amer. nuožiuroje, susitarime su kitoms visuomeninėms organizacijoms, kurios su pinigais prisidės prie visuomenės knygnos įgijimo ir užlaikymo.

Po tokios sutarties Am. Liet. Susivienijimas priėmė knygną ir pargabeno jį iš Bostono New Yorkan į savo namus.

Kadangi kitos Amerikos lietuvių organizacijos ir toliau prie šio knygnos užlaikymo ir papildymo neprisidėjo, tai vienam Amerikos Lietuvių Susivienijimui užsiimti to knygnos tvarkymu ir didinimu nebuvo galima juo labiau, kad atvykus Amerikos Lietuvos Misijai ir prasidėjus Laisvės Paskolos darbui sunku buvo pasitikėti, jog bus surinkta ganėtinai aukų apmokėjimui už tą knygyną ir jo užlaikymui.

Tuo tarpu-gi turėt Amerikoje toksai knygnas, kuriuome reikalui prisėjus galėtų naudotis visi, kam rupi susipažinti su mūsų rašliava, yra didžiai svarbu. Be to ir pati Amerikos lietuvių visuomenė, padėjusi tiek pastangų mūsų rašliavos išplėtojimui ir Lietuvos nepriklausomybės idėjos išauklėjimui ir sustiprinimui, yra pilnai užsipelnusi, idant visas tas jos darbų vaisius būtų surankiotas vienon kruvon, iš kurio ir ateinančios kartos galėtų pasimokyti. Žodžiu, šio knygnos svarbumas rodėsi neužginčiuojamu. Todėl Lietuvos Atstovybė Amerikoje pasitarus su Amerikos Lietuvių Susivienijimu ir kun. J. Žiliu, yra sumaniusi perimti tą lietuvių knygną Lietuvos Valstybės globon ir nuosavybėn, kad jį saugiai užlaikytis ir padidinus visomis knygomis ir leidiniais, kurių jam trūksta. Gavus Lietuvos valdžios sutikimą, Lietuvos Atstovybė Amerikoje yra visą tą knygyną perėmusi ir pargabenusi Washingtonan, kur jis ir bus prie Lietuvos Atstovybės.

Kiek vėliau bus pagamintas šio knygnos katalogas ir Amerikos lietuvių visuomenės galės juomi naudotis įvairioms studijoms dėl Lietuvos istorijos ir rašliavos ir Amerikos lietuvių spaudos.

Kun. J. Žiliui iš Amerikos išvažiavus, knygnas nebuvo papildytas. Knygnas yra pilnas tik iki 1901 metų. Nuo 1901 iki 1906 kaip ko trūksta. Nuo 1906 iki dabartinių laikų nėra veik jokių spausdinimų.

Kiekvienas lietuvis supranta, kokios svarbos yra šie laikai Lietuvos istorijai. Visi raštai, laikraščiai, plakatai, memorandumai, dokumentai, laiškai, nors ir menkiausi, turėtų būti su rinkti ir užlaikyti. Kas dings, gal dingti amžinai.

Jau dabar reikia pradėti šis knygnas papildyti visais knygnų ir laikraščių leidiniais pradedant nuo 1906 metų. Kokių knygų ir laikraščių komplektų trūksta už senesnius metus, bus paskelbta paskiau.

Todėl Lietuvos Atstovybė Amerikoje šaukiasi prie Amerikos lietuvių visuomenės, o ypač prie laikraštinių, spaustuvinių, knygų leidėjų ir prašo prisijusti Lietuvos Knygnui

Washingtono visų išleistų knygų nors po vieną egzempliorių ir pilnuosius laikraščių kopetlus, o be to ir šiaip visokius mažesnius leidinius, kaip brošiuras, atsišaukimus, plakatus, likusius nespausdintus rankraščius, kurie gali turėti literatiškos vertės ir t. t. Šis knygnas bus užlaikomas ir papildomas Amerikos lietuvių visuomenės reikalams, todėl tik visuomenė tegali tą darbą bendromis pajiegomis tinkamai atlikti.

Visas knygnas, laikraščius komplektus, dokumentus ir visokius kitus raštus prašome siųsti Lietuvos Atstovybės adresu: (Lithuanian Legation, 703 — 15th Street, N. W. Washington, D. C.).

J. Vileišis.

Lietuvos Atstovas Amerikoje.

DIDELIS LINKSMAS BALIUS!

Rengia A. L. T. S. 55 Kuopa, Subatoje, Spalio 16 d. 1920 m.

Pr. Kavaliausko Svetainėje, Kampas Stanton ir Bank gatvių, Wilkes Barre, Pa.

Prasidės 7:30 v. vakare ir tęsis iki vėlybos nakties. Įžanga vyrams 35c., moterims 20c.

Kviečiame visus skaitlingai atsilankyti, dalis pelno skiriama Raud. Kryžiui Lietuvoje.

Kviečia Komitetas.

LIETUVIŲ FILMŲ BENDROVES JUDAMI PAVEIKSLAI IS LIETUVOS GYVENIMO.

Bus rodomi:

Ketvergo ir Pėtnyčios vakaris, Spalio (Oct.) 14 ir 15 dd., Father Matthews Hall, 118 Green St., Worcester, Mass.

Nedėlioje po pietų 2-rą val., Spalio (Oct.) 17-tą d., Strand Theatre, Waterbury, Conn.

Panedėlio vakare Spalio (Oct.) 18-tą d., Turt Hall, North St., Manchester, Conn.

Serėdos vakare, Spalio (Oct.) 20-tą d., Sv. Kazimiero salėje, 22 Williams St., Westfield, Mass. Vedėjas A. P. Račūnas.

KURSAS NUPUOLĖ

Tai geriausia proga daug auksinį į Lietuvą nusiųst.

Greitume nusiuntimo pinigų nieks su manim negal lenkyniotis; visiems pinigų siuntėjams pristatau kvitas su parais priėmėjų pinigų.

Laivakorių agentura 1^a Liepoju, Hamburga ir visur.

Pasai kelionei į Lietuvą.

Padarymas lietuviškų dokumentų.

Pinigus siųskite per pašto Money Order. Rašydami pridėkite 2c. stampą ir visados adresuokite:

P. MIKOLAINIS,

53 Hudson Ave., Brooklyn, N. Y.

Ryto Vesumas Umai Prašalinas

Kam kęsti šaltis besirengiant ryte? Kad galima lengvai apšildyti Perfection kerosinu šildomu pečiui, ir turėti smagumas. Kada tik reikia, šitas pečius pakais šaltą, drėgną orą į šiltą molonų.

Aštuonias išstis valandas galima šildyti bile kurioj dalyj namų, su vienu galionu Secony kerosino.

Geresniam rezultatui vartok visuomet Secony kerosiną.

PERFECTION
Oil Heaters

STANDARD OIL CO. OF NEW YORK

Chesterfield
CIGARETTES

They Satisfy

PRISIDEK!

Tu negali žinoti, kaip geri ir skanūs cigaretai, pakol nepamėgisi Chesterfield.

Taip priimnūs, maloniai kvėpia, kad kiekvienam jie patinka. Todėl "Jie užganėdina". Kiekvienas Chesterfield cigaretas susideda iš geriausio Turkish ir Amerikoniško tabako.

Joki kiti cigaretai negali lygintis gerumu ir skoniu su Chesterfield delto, kad yra skirtingas mišinys, kurio negali kiti duplikuoti.

PIRKITE LIETUVOS LAISVĖS BONUS

KARDAS

Laisvamanių mėnesinis laikraštis — žurnalas. Su daugybe gražių paveikslų ir žingėdžių pasiskaitymų. Apart moksliskų raštų ir dailiosios literatos taipgi į kiekvieną Kardo numerį kunigas Bimba pasako pamokslą apie visos pasaulio nuotikius.

"Kardo" prenumerata metams \$2.50

"Kardo" pr. Lietuvoje bei užrubežjį \$3.00

"Kardo" pavienis numeris 25c.

Kas nori gauti vieną "Kardo" numerį del pažiuos — meldžiam prisijusti 25 centus — inviniojė popieron ir indėjė konvertan. "Kardas", dykai del pažiuos nėra siunčiamas. Visi laisvų idėjų lietuvių yra kviečiami užsirašyti "Karda" vientelį Lietuvių Laisvamanių žurnalą Amerikoje. Užrašykite "Karda" savo gentims bei pažistamiems Lietuvoje, nes tuomi pagelbėsite Lietuvos žmėnės naikinti kunigų įtekme miniose.

Pinigus siųskit "Kardo" antrašu.

3 SVARBIOS "KARDO" KNYGOS "TIKĖJIMŲ ISTORIJA".

Šitą garsią knygą parašė prof. P. D. Chantelpe de la Sausaye. Yra tai milžiniškas veikalas sudaręs net 1086 puslapius. Knyga yra papuosta daugybė paveikslų visokių tikėjimų dievų, dievalių, relikvių, šventenybių, šventųjų, bažnyčių, šventinamių ir tt.

Šitoje knygoje skaitytojas ras pilną apžvalgą visų tautų tikėjimų — religijų, jų pradžią, augimą, vystimąsi, puolimą ir platinimąsi — pradedant nuo seniausių amžių, baigant dabartiniiais laikais. Čia aprašomi visi tikėjimai, tikslai, apeigos, jų dievai, jų supratimai apie dangų, pragarą, sielos nemirtingumą ir tt. Knyga yra didelio formato, puikiais aparais — aukso titulas ant nugaros.

Knygos "Tikėjimų Istorijos" kaina \$7.00.

Pinigus siųskit "Kardo" antrašu.

Kliostorius ir Jezuitai arba Barbara Ubryka.

Vienas iš žingėdžiausių romanų lietuvių kalboje. Tikras nuotikis iš Barbaros Ubrykos gyvenimo Karmelitu kliostorių, Krakuvoj. Lietuvių kalbon išguldė Dr. A. Karalius. Šitos knygos kaina tik \$1.00.

Pinigus siųskit "Kardo" antrašu.

16 KRISTŲ

Svarbi knygą kurioj aprašoma apie ivairių tautų Kristus—Krishtus, Thulis, Crite, Heus, Thammuz, Indra ir tt. Taipgi, šitoje knygoj randasi sąrašas 27 garsiausių Biblijų. Ir, apie 16 panelių šventiesių. Šitai knygai medžiaga imta iš Encyclopedia Britanica ir knygos Nature.

Sutaisė T. J. Kučinskas, B. S.

Šitos knygos kaina tik 50 centų.

Pinigus siųskit "Kardo" antrašu.

Pasarga: Kas užsirašys visas 3 virš paminėtas knygas ir laikraštį, "Karda", tam nuleidžiama už \$10.

Pinigus meldžiam siųsti sekančiu antrašu:

KARDAS

1443 N. Paulina St Chicago, Ill. Dept. 4

Lietuviai Amerikoje

CHICAGO, ILL.

Rugsėjo 29-tą čia buvo didelis purimas lietuvių jaunimo. Mat "American Lithuanian Daughters Club", kas lietuviškai išei- na Amerikoniškų - Lietuviškų Dukterų Kliubas, parengė šokių dideliame Chicago viešbutyje "La Sale Hotel Red room". Įžan- ga buvo 1.50 ypatai.

Balius, žinoma, buvo gražus ir prisirinko gražaus jaunimo ir to- kie baliiai gal buti ir pageidaujami, jeigu jie būtų rengiami su geru tikslu.

Chicagoje yra daug lietuvi- cių, kurios gali surengti neblo- gesnes pramogas už kitas tau- tas; bet kadangi čia minėtasai balius buvo rengtas be tikslo, tai ir nenoroms verčia rašytoją pa- briežti kitų kolonijų lietuvių žiniai.

Šio Kliubo narės ir šio balius rengėjos visos jaunos ir energin- gos, energiją jos parodė suren- gamos šį gražų balių ir beveik visos jos pinigiskai pasiturin- čios, nes daugelis iš jų šiame ba- liuje specialiai pasisudino "dres- ses" net po \$200.00, bet kada- ngi jos visos, beveik, labai mažai kulturingos, tai pas jas kiltų ide- alų visai nėra.

Jų seselės ten Lietuvoje dau- gumoje neturi kuom prisidengti. Lietuvoje šiandien yra tukstan- čiai našlaičių, kurie neturi ko pa- valgyti ir apsidengti; Lietuvos kareiviai šiandien kariauja su nuožmiu savo tėvynės priešiu ir šiai žiemai atėjus daugelis jų bus sužeistų ir ligonbučiuose kentės netik sopulius, bet neda- tėklių priedango bei maisto ir tinkamo užlaikymo; tie kareivi- ai, kurie yra fronte, neturi šiltų marškinių, neturi vilnonių pančiakų nei pirštinių.

Moteris yra sutverta švelnes- nių jausmų, ir jai pati gamta yra įteikusi mielaširdystės instink- tų, ir skaitant pasaulio mie- laširdingus darbus rasi dau- gausia prisidėjusias moteris.

Paimkime šią karę ir peržvel- gkime, ką Amerikos moteris yra padariusios ir ką kitų tautų mo- teris yra padariusios. Anos mil- žiniškus mielaširdystės darbus yra nuveikusios. O ką musų tos šauniosios lietuvių padarė ir ką jos daro? Ar jos nu- rė ir pasiuotė savo brolius kareiviams nors vieną dėžę šiltų sveterių, vilnonių pančiakų ar pirštinių? Ne. Ar jos surinko nors kiek pinigų arba drapanų, avalinės, ar šiltų apklodų toms Lietuvos moterims, kurios per savo ašaras jau nebetamato savo neišbrėdamų vargų? Juk tokių moterų Lietuvoje yra tukstan- čiai, kurios pražudė savo vyrus karėje, o sunai ir dabar sukimbę trenčėse gina savo tėvų žemę nuo priešio. Ne, musų lietuvi- tės to nepadarė. Lietuvoje da- bar yra tukstančiai mažiukai, kurie neturi užtektinai gero maisto, idant palaikius savo silpną kunelį, jie neturi avalinės. Juk matėm visi laik- raščiuose jų paveikslą, — basi mažiukai, visai pusplikiai, nes neturi jie kuom prisidengti, o kas labiausia, jie neturi net nie- kam pasigosti. Pamislinsiu apie likimą tų biednų našlaičių kiek- vienam turi širdis iš galėsčio virpėti.

Musų Amerikos šauniosios lietuvių, kurios išmeta po po- rą šimtų doliarų ant vienos "dresės", idant pasipuošus ba- liuje, ką jos yra nuveikusios pa- lengvinimui tų našlaičių neapsa- komų vargų? Nieko. Ar-gi jos neturi savo širdyje nors kris-

lo mielaširdingumo, kurį kiek- vienai moterei gamta yra įkvė- pusi?

Aš pasakysiu, kas musų šau- niosios lietuvių yra. Jos be- veik be išėmimo, yra labai žem- mos kultūros ir tos kultūros įgy- ti jos tingi, o antra tai jos čia Amerikoje gyvena paskendusios gėrybėse ir todėl kito vargų ne- beįstengia atjausti.

Viskas kas joms rupi, tai apsi- rėdyti gražiai ir turėti "good times". Jau kelintas mėnuo kai eina Lietuvos Laisvės Bonų pardavinėjimas. Tai ar kas pa- tėjimo nors kur, kad musų šau- niosios lietuvių būtų kur nors sutvėrusios savo komitėtą Bonų pardavinėjimui? Ne. Ne- tik, kad jos nesutvėrė savo ko- mitetų, bet jos neprisidėjo nei prie sutvėrtųjų komitetų, idant pagelbėjus vyrams Bonus išpardavinėti. Ir dar jos visos nori gauti gražų išmintingą Lie- tuvos sunų sau už vyrą!

Butų labai malonu rašyti apie tokių šaunių lietuvių gražų balių, jeigu toks balius būtų rengiamas su geru tikslu. Jeigu lietuvių surengtų gražų vaka- rą sušėpimui Lietuvos moterų našlių, arba del Lietuvos kareivi- ū, arba sušėpimui Lietuvos mažiųjų našlaičių, arba jau nors del Amerikos lietuviškų našlai- čių. Čia jų ir yra, bet kuomet tokie vakarai rengiami tik todėl, kad kitą pamatyti ir save pasi- rodyti, o jai pelnas nuo balius yra, tai suėjus sau gerus pietus gražiame restorane suvalgyti ir nuveiti į teatrą buriuje, tai į tokį balių geram išmintingam Lie- tuvos sunui patartina neiti, nes tai betikslis mergų sueiga. Ir Chicago šauniųjų lietuvių įvykęs balius buvo betikslis, o tas reiškia, kad ir tos visos ren- gėjos yra apsolučiai betikslės — taip sau mergos.

Raginti jas prie darbo neuži- moka — tai būtų bereikalingas laiko eikvojimas, jos nesupranta, kad dirbant mielaširdingus dar- bus žmogus gali turėti sau užsi- ganėdinimą.

Jeigu bus Chicagoje kitas toks purimas parengtas musų šaunių lietuvių, parašysiu ir tų rengėjų pavardes, idant musų bernaiciai visi jas žinotų ir į jų parengtas pramogas nesilankytų, jei tos pramogos rengiamos be mažiausio tikslo.

Z. B. Jauras.

NORWOOD, MASS.

3 d. spalio Liet. Laisvės Pasko- los Bonų pardavinėjimo stotis sušaukė kaip ir viešą susirinki- mą bažnytiniam sklepe apkalbė- jimui kuriamojo Valstybinio Fondo. Kun. Taškusas ir kiti klerikalai kaip įmanydami, nie- kino Lietuvos Astovą g. Vileišį ir Valstybinį Fondą, išrodinėda- mi, kad Tautos Fondas atlieka tą, ką Valstybinis Fondas žada atlikti, tik, esą, tame skirtumas, kad Valstybinis Fondas naudos pinigų laisvamųjų reikalams ir t. t. Taipgi vienas žymesnis klerikalas, p. Versekas, apart kit-ko šitai išsireiškė: "Pitts- burge seime butume į penkias dienas sugriovę pardavinėjimą L. L. Paskolos Bonų, bet mes tam griežtai pasipriešinome". Ką reiškia "griežtai pasiprieši- nome"? — Reiškia, tuli klerika- lai buvo suplanavę griauti, tik "Pittsburg'o seimas" griežtai tam pasipriešino. Taipgi kun. Taškusas karštai pasakojo, kad Liet. Atstovas gali būti išvarty- tas Amerikos valdžios, kaip kad Latvijos atstovas. Suprantama, kunige, jei tik klerikalai galėtų Amerikos valdžią įtikinti, kad Liet. Atstovas pro-bolševikas,

galimas daiktas, kad Amerikos valdžia lieptų Liet. Ates. išva- žiuoti iš šios šalies.

Nors vietinė stotis yra su- tverta iš klerikalų ir tautininkų, bet po klerikalų kontrole. Kle- rikalai šį "viešą" susirinkimą šaukė 12 val. dieną (nedėlioje). Kaip tik pasibaigė bažnyčioje pamaldos, tuo kunigas ir kiti kle- rikalai nusivarė žmones iš baž- nyčios į sklepa ir pradėjo svar- styti Valst. Fondą ir skubiai už- baigė, kad iki balsavimui davti- kos neišsiskirstytų ir neprieitų klerikalams nepageidaujamoms publikos. Po diskusijų nubalsa- vo, kad nereikia Valstybinio Fondo ir nutarė pasiūti J. Vi- leišiui žandariškas instrukcijas. Reikia pažymėti, kad jei būtų viešas susirinkimas šauktas pa- prastu laiku — vakare arba ke- lintą valandą po pietų Lietuvos reikalų apkalbėjimui, publikos būtų atsilankę bent 200, nes Norwood'e lietuvių skaitoma virš 700. Bet klerikalai taip da- rė, kad tik davatų būtų užtek- tinai.

Zanavykas.

PITTSBURGH, PA.

Čia buvo surengtas draugiškas vakarėlis L. M. P. S. 29 kuopos Mokslo Dr-žos name. Svečiams besilinksminant, Dr. Baltrušaitienė paaiškėjo Progresiščių trumpą istoriją ir paprašė, kad ką papsakotų kaitik sugrįžęs iš Lietuvos Kairis.

Kairis pasakojo, kaip Lietuvą valdo kunigai ir ponai, kaip Kauno viešbučiuose visko pilna, kaip viskas ten negerai vedama. Pasakojo, kaip L. P. ir P. Banks, Kaune nenorėjo jam pinigų iš- mainyti ir sako, kad niekam ne- moka, jei bent kuris panevalia kokiū būdu nepriverčia. Sako — ten nieko neveikia L. A. Ben- drovė, bet pinigų greičiau iš- moka, kaip kitos bankos. Sako — geriausia siųst tai per Ex- press Co. Toliau pasigyrė, kad jo du broliai buvo pasidavę į ru- sų sovietų armiją liuosnorais, kaip atėjo į Vilnių Kapsukas, bet nepasakojo, kaip jiems ten ėjosi. Tik pasakojo, kaip vienas brolis persirengęs bėgo atgal į Lietuvą ir papuolė į lenkų nagus, ir gana prikankinę lenkai; ir lenkai esą žiauriausi okupantai, iš visų, tai yra vokiečių, rusų ir bolševikų.

Kairis peikė visą Lietuvos val- džią ir tvarką, bet pasakodamas apie žmonių upą sakė, kad žmo- nės giriasi, jog dabar tai jau kaip rojuje jaučiasi. Blogiau- sia buvė 1918 m. Reiškia prie lietuviškos valdžios žmonės džiaugiasi ir sako, kad rojuje jaučiasi, bet Kairis nepasakojo nieko apie Rusijos rojų. Juk brolis ten buvo liuosnoris pasi- davęs — ir kogi persirengęs slap- ta bėgo atgal į tą negerąją Lie- tuvą? Bet ant galo, vis patarė važiuot į Lietuvą, sako, klimatas gana geras ir daugiau amerikie- čių parvažiavus bus galima pa- taisyti.

Baigiant vakarą Baltrušaitie- nė perstatė da kalbėti J. Semsį. Tas kaip pradės vėl peikti Lie- tuvos valdžią, tuos žmones, katri- rėmė ir pirkė bonus. Žinoma, daugeliui nepatiko. Moterėlės ėmė visai tarp savęs šnekėtis, kad visai neatkreipt atydos į to žmogelio plovonės. Tada Bal- trušaitienė sako: mes matom, kad čia susirinko mus priešai sugriaut mus vakarą. Pirmiau visus susikvietė, kaip draugus ir pažįstamus, o paskui juos der- gė, kam kitaip mano, negu jie. Tai jau čia perdaug! Tą vakarą susirinkę buvo ne priešai, bet draugai, kad drauge pasilinks- minti, pažaisti, laiką praleisti linksmiai. Bet, kad kas turėtų žmogų niekint už jo įsitikinimus ir da ant draugiško vakarėlio, tai jau turbūt praėjo tie laikai, kad žmonės būtų tiek kantrūs ir klausytų išniekinimų ramiai.

Dirbkit, veikite, progresuokit, tik ne atgal, bet priekyn!

Kurie rusams nori tarnauti, tie negali nė norėti nuo lietuvių, kad su jais eitų išvien. Svečias.

PHILADELPHIA, PA.

Sutvėrė Irankį Prieš Lenkus — "Liet. Literatišką Draugiją".

Kuomet anglų laikraščiai pra- dėjo labai daug rašyti apie len- kus su liudnomis žiniomis apie Lietuvą, tada Philadelphiajios lie- tuviai, kurie daugiau atsidavę tarnauti tėvynei, susirinko ir pradėjo perkartinėti tas žinias. Ir pasirodė, kad ponai lenkai gy- vendami Philadelphiajioje patys jas rašo, talpina į anglų laikraš- čius ir moka pinigus už patalpi- nimą, kaip už kokius praščiau- sius apgarsinimus. Lenkai ra- šo, buk tos žinios atėjusios iš Francijos arba Varšavos, bet tas melagingas žinias jie patys čion Philadelphiajioje parašo. Ta- da visi pradėjo galvoti, kaip ap- siginti nuo tų melagingų žinių. Kaikurie sakė, kad jos niekam ne- užkenkia ir ant jų nereik kreipti atydos. Bet daugumas pirodė, kad lenkai talpina tas melagin- gas žinias, kad visus atkalbinė- ti nuo pirkimo Lietuvos Pasko- los Bonų ir aukavimo Lietuvai pinigų. Kad geriaus pertikrinti, prirodė vieną pavyzdį: vieną lenkų žinia pasirodė anglų laik- raščiuose tai: "Amerikos vald- žia nepavelija spausdinti ir par- davinėti Lietuvos Paskolos Bo- nų, etc". Kaip tiktai ta mela- ginga žinia pasirodė, tuojuas vienas išgama, tikras lietuvis, iš vienių lietuvių procios duoną valgąs, sušaukė susirinkimą, perskaitė tų melagingą žinią iš anglų laikraščio ir visiems įka- binėjo, kad nepirkūt Lietuvos Bonų ir neaukuotų Lietuvai pi- nigų. Nors išmintingas ir susi- pratęs jo neklaušė, bet tų susi- pratėlių Philadelphiajioje labai mažai yra. Užtai nutarė sutver- ti įrankis prieš ponus - lenkus, "Lietuvos Literatiška Draugi- ja".

Užduotis tos draugijos yra: talpinti visokias žinias apie Lie- tuvą anglų laikraščiuose net ant pirmo puslapio. Jeigu kada an- glų laikraščiai nenorės talpinti, tai jiems užmokėti kaip už ap- garsinimą. Padengimui visų iš- kaščių už talpinimą straipsnių anglų laikraščiuose sušaukti vi- nus Philadelphiajios ir apelinkus lietuvių, pasidalinti nuomone kas link padengimo tų iškaščių. Nežinom, kokios pasekmės bus, bet jeigu pralensime len- kus, tai gerą naudą tėvynei at- nešime, nes galėsime parduvi- nėti Lietuvos bonus. Anglai bie- dni ir darbininkai nepirks, bet turtingi, kurie užjaučia Lie- tuvai ir politikieriai, kurie nori, kad Amerikos lietuvių už juos balsuotų, tai tikrai pirks, kad tiktai mes mokėtume gerai pasi- statyti anglų laikraščiuose.

Dr. Ignotas Stankus.

PATERSON, N. J.

Rugsėjo 30 d. "Nemuno" ben- drovės buvo parengtos prakal- bos. Kalbėjo gerb. V. K. Rač- kauskas ("Nemuno" bendrovės atstovas). Plačiai nušvietė Lie- tuvos dabartinį ekonominį padė- jimą ir taipgi aiškino apie L. L. Pas. Bonus ir jų naudą. Toliau kalbėjo apie "Nemuno" bendro- vę, kviesdamas publiką prisidė- ti.

Antras kalbėjo L. Tačionis (vietinis). Kvietė publiką au- koti Lietuvos šauliams, kiek kas išgali, nes dabar jiems labai rei- kalinga pagalba kovojant su len- kais.

Po prakalbų "komunistėliai" buvo pradėję triukšmą kelti, bet vakaro vedėjas pranešė, kad triukšmo kėlėjams čia vietos nėra.

Patersono Lietuvis.

HYDE PARK, MASS.

Musų miestelis visai nesimato laikraščiuose, tartum, kad čia lietuvių visai nėra arba jie nie- ko neveikia. Mes turim vieną pašelpinę draugiją, kurioje pri- guli vyrai ir moterys, ir draugi- ja nevaržo žmonių sąžinės. Pri- klauso šimtas keturiasdešimtis narių ir gerai gyvuoja.

Musų komunistai daro plenus, kaip būtų galima tą draugiją suardyti arba padaryti komunis- tišką. Bet kaip matyti, tai jie patys turės apleisti tą draugiją.

Buvo paskelbta laikraščiuose, kad Lietuvos Misijos narys ger- biamas Žadeikis važinėdamas po Mass. valstiją kalbės ir Hyde Parke, tai musų komunistai bė- go, kad tik prakalbas suardžius, net lankėsi po stubas, kad ant prakalbų niekas neitų, nes, sako, tas tik išnaudojimas žmonių. Nubėgo pas salės gospadorių klubai, ar lietuvių jau paėmė salę prakalboms, nors mes dar nebuvom nutarę daryti: laikraš- čiuose tik buvo paskelbta mar- šrutas, kuriame miestelyje jis galės kurią dieną kalbėti. Mes nebuvom prirengę prakalbų, bet tame laike negalėjome su- rengti, musų komunistai taip apsirgo, kad nė patys nežinojo, kas daryti.

Oi vyrai, vyrai! netepkite žmones smala. A. F. S.

PORTLAND, ORE.

"Sandaros" 31 numeryje tu- las Dobilas aprašė Portlandą ir nupeikė vietinius lietuvius, kad jie vedasi su svetimtaučiais. Teisybės dėlei reikėtų žodis tart, nes aprašymas nėra pilnai tei- singas, o nupeikimas, tai visai bereikalingas. Matoma, kad ra- sėjas mažai apsipaziņęs su vie- tinio gyvenimo aplinkybėmis, nes ir pats klausia: Kodėl ne- galima surasti tarp savo tautos draugų ir draugijų? Kaipgi bus galima surasti draugės, kur jų nėra! Per pereitus kelis metus čia gyveno tik viena lietuvių (Amerikoje gimus) ir dabarti- niu laiku jų skaitlius nedaug ką padidėjo (žiur. "Tėvynės No. 3 š. m. koresp. iš Port.). Todėl kai- kuriam prisėjo apsigesti ir su svetimtaučiais (tokių buvo tik vienas).

Portlandas yra vienatinis tos rušies miestas Oregono valstijo- je, o ne vienas iš didžiausių ir gražiausių, kaip kad Dobilas ra- šė. Taipgi čia jokių "staravie- rų" vadžiavimo prie katalikiško altoriaus nebuvo. Apsivedė tu- la našlė su rusu, šliubą ėmė sta- čiatikių bažnyčioje. Tai ir vis- kas. Longinas Savickas.

BALTIMORE, MD.

Rugsėjo 26 d. Baltimorės Lie- tuviai, suvienytomis spėkomis tautininkai ir katalikai, buvo su- rengę Colonel teatre didelį mas- siningą. Kalbėtojai buvo gg. kun. J. Žilius, Dr. B. K. Vencius, Dr. J. Bronuša, Dr. J. Bučnis. Vakaro pirmas dalyvis g. J. Bjo- ras pirmiausia pakvietė, Balti- morės Lietuvių chorą, kuris po vadovystė gerb. J. Čižausko su- dainavo "Vilniaus dainą". Po- tam kalbėjo gerb. Dr. B. K. Ven- cius, kuris gana vaizdingai nu- piešė visas lenkų šunibes, kad jie paskendę skolose veržiasi į Lietuvą, kad lietuvių padėtų lenkams jų skolas mokėti. Ant galo karštai kvietė vyrus, kaip Lietuvos piliečius, stoti į pagel- bą Lietuvai, pirkti L. L. Bonus, dėti aukas, kad Lietuva pasek- mingai galėtų apginti savo rube- žius, savo nepriklausomybę.

Potam Dr. J. Bronuša perskaitė rezoliuciją, protestuojančią prieš lenkų veržimąsi į Lietuvą ir reikalaujančią, kad Suv. Val- stijos pripažintų Lietuvos nepri- klausomybę. Rezoliucija atsi- stojimu likosi priimta. Nors du socialistai, ne bolševikai, ir ne- stoji, už rezoliucijos priėmimą,

vienok nedrįso atsistoti prieš.

Potam kalbėjo Dr. Jonas Bu- čnis, nurodydamas, kad mums reikia išnaudoti visus priema- nius budus link Lietuvos pripa- žinimo. Pasakė, kad yra paga- minta tam tikra rezoliucija į da- bartinius kandidatus į presiden- tus, su užklausu, kaip jie ma- cho atsinešti link Lietuvos pripa- žinimo, jeigu bus katras išrink- tas Potam Dr. J. Bronušas per- skaitė rezoliuciją, kuri taipgi atsistojimu buvo priimta. Re- zoliucija bus pasiūsta gubernato- riui Cox ir senatoriui Harding.

Ant galo kalbėjo gerb. kun. J. Žilius, kuris savo karštoje prakalboje pasakė, ką lietuvių svei- kas protas jau yra laimėjęs ir ką da turi laimėti. Toliau gerai už- drožė mus tautos pasidavėliams, kaip bolševikams, taip ir lenkams už judošką graši.

Užbaigė savo kalbą užkvietim- u eiti užrašinėti L. L. Bonus. Vieni kolektoariai užrašinėjo L. L. Bonus, kiti rinko aukas Lie- tuvos šauliams, o pats gerb. kun. Žilius šaukė prie estrados su di- desnėmis aukomis. Publika, ku- rios buvo pilnas teatras, kaip pradėjo nešti savo aukas nuo penkinės iki simtinei, tai delnų plojimas buvo lygus kulkašvaiz- džių barškėjimui. Aukų tą va- karą sudėta \$1,714.83 — sudary- ta lygia 100,000 auksinų.

Antgalo Baltimorės lietuvių shoras, visai publikai sustojus sudainavo Lietuvos himną "Lie- tuva Tėvynė Musų".

Po aukščiau minėtu vardu yra susidėję du chorai: parapijos choras ir A. L. A. choras. Šis Baltimorės Lietuvių didžiulis choras spalio 12 d. dainuos Baltimorės Konservatorijos svetai- nėje, nes ta svetainė, kur dabar yra tarptautiškų išdirbinių para- da, spalio 12 d. yra specialiai pa- skirta lietuviams. Gerb. J. Či- žausko rūpesniu ir tapo suvieny- tu du chorai, nors laikinai. Kaip tai būtų malonu, kad šis suvieny- tas choras pasiliktų ir ant visa- dos. P. Jaras.

BRIDGEPORT, CONN.

Liet. Laisvės Pas. Bonų Stotis.

Laikytame susirinkime rug- sėjo (Sept.) 30 d., apkalbėjus senus dalykus, tapo įneštas atsi- šaukimas nuo Lietuvos Atstovy- bės Amerikoje, J. Vileišis, paduo- dantis projektą steigimui Lie- tuvos Valstybinio Fondo. Dėdei neskaitylingo susirinkimo nepavyko sutverti Liet. Valstybinio Fondo skyriaus. Nutarta sušaukti vie- šas susirinkimas ir perstatyti dalykas — tasyk gal ir pavyks sutverti Liet. Valstybinio Fondo skyrius, nes šis Fondas tai vie- nas iš reikalingiausių šiame mo- mente Lietuvos Valstybei.

Antra. Nutarta surengti pra- kalbos adv. F. J. Bagočiui.

Presos kom. A. Sapiega.

WATERBURY, CONN.

Milžiniška Paroda.

Nors daug parodų bei masinių susirinkimų waterburiečiai yra surengę, Lietuvos Laisvės reika- luose, bet tokia paroda ir masi- nis susirinkimas, kaks įvyko 19 d. rugsėjo, š. m., tai, sulig vietini- ū amerikų laikraščių, buvo dar pirmą kartą Waterbury'e. Išaušus minėto nedėdienio ry- tui jau matėsi kokis pepapras- tas judėjimas tarpe vietos lie- tuvių. Rytiniam amerikų laik- raštyje "Sunday Republican" ant pirmo puslapio pasirodė ilgo- kas straipsnis, kuriame praneša- ma lenkų protestas miesto val- džiai, kad neleistų lietuviams demonstruoti. Bet lenkučiai nie- ko nepesė, ir vieton uždraudimo gavo nuo miesto majoro atsaky- mą: "Kad lietuviai neprotesta- vo, kad jus rengėte?"

Prisiartinus 12 v. pradėjo rink- ties žmonių minios pačiame lie- tuvių centre, prie Congress Ave., John St., Green St. ir Bank St. Apie 1-mą valandą atvyksta tri-

mis "special" karais Naugatucko bei Union City, Conn. lietuviai gražiai pasipuose Lietuvos tautiskomis spalvomis ir su savo benu. Apie 2-raj val. visi susigrupavo i keturias divizijas ir pradėjo maršuoti Bank gatve i miesto centrą sekančiai:

Pirmoji Divizija. Paroda veda maršalka M. Dambrauskas raitas. Pirmiausia bursy policijantu, vedamu serz. Albert J. Wilton, Paskui bursy lietuviu kareivių Amerikoniškų uniformu, nešina dvi dideles Amerikos ir Lietuvos vėliavas, — jie reprezentavo 35,000 lietuvių kareivių, tarnavusių Amerikos kariuomenėje. Tolesniai seka benas ir penki buriai moterų bei merginų, apsirėdžiusių spalvomis: Andarokai raudoni, jekutės (blasės) žalios, kepurės geltonos. Tolesniai seka milžiniškas vežimas (flotas), atvaizdinantis Lietuvos kaimiečių kiemą: aplink aptverta statine tvora, viduryje Lietuvos bakužė su šiaudiniu stogu, po langu darželis, palei darželį sėdi moteris su rateliu verpdama, ir šale pasisodinus ant elementoriaus motina vaika. Šio floto išraiška parodė amerikiečiam neapsakoma, lietuvių tvirtybę, kad budami cariškoj vergijoje ir neturėdami mokyklų, ir tose šiaudiniuose stogais bakužėse per vargą įsigydavo mokslą ir tokiu budu palaikė savyje tautišką dvasią, ir šiandieji stoja į laisvą gyvenimą tarpe pasaulio tautų, nei kiek neatilikę nuo kitų kulturingų valstybių. Vėliaus seką didelis bursy šv. Juozapo parapijos mokyklos vaikų.

Antroji Divizija. Puikus vežimas atvaizdinantis dabartinę Lietuvos mokyklą. Čia parodo, jog šiandien lietuviai jau turi tokias mokyklas, kaip ir kitos civilizotos pasaulio tautos. Tolesniai eina vėl moterys bei vyrai, apsirėdę tautiskomis spalvomis, kaip ir 1-moj divizijoje. Daugelis vyrų jojo raiti. Šią diviziją taipgi vedė benas.

Trečioji Divizija. Didelis gražus flotas, ant kurio yra bursy kareivių Lietuvos uniformoj. Čia parodo, jog šiandie lietuvai tvarkosi, kaip visos kitos tautos, ir turi savo kariuomenę, kuri narsiai gina savo šalies laisvę, ir jog lietuviai yra pasiryžę nors ir mirti, bet kitų vergijoje daugiau jau nebūti. Tolesniai eina benas ir skaitlingas bursy Naugatuckiečių bei Unioncietiečių moterų, merginų ir vyrų — visi gražiai pasipuose tautiskomis spalvomis.

Čia reikia paminėti, jog tuomi prakliniu pasirodymu Naug-Unioncietiečiai užsipelnė garbę, kad patys budami maža kolonija ir negalėdami surengti didelės rados, prisidėjo prie waterburiečių ir sykiu išreiškė savo džiaugsmą atgavime Lietuvos sostinės Vilniaus ir pareikalavime Amerikos valdžios galutinai pripažinti Lietuvos nepriegulmybę.

Ketvirtoji Divizija. Didelis, gražus flotas, atvaizdinantis Laisvą Lietuvą. Čia graži mergaitė (p-lė E. Jurkuniūtė) baltais rubais, apsiautaus Lietuvos vėliava, stovi tarpe dviejų stulpų sutraukiusi ant rankų retėžius; toliaus stovi rusas ir lenkas, kurie persigandę, žiuri, jog jau Lietuvą daugiau nepajiegs apkalti vergijos pančiais. Tolesniai eina benas ir kelių tukstantių vyrų minia. Paskui vėl flotas, atvaizdinantis pirmą Lietuvos parlamentą su p. M. Sleževičium priešakyje. Da toliau gražiai papuoštas vežimas M. P. Kliubo ir 226 automobilių, visi apsikaisę lietuviškomis ir amerikoniškoms vėliavomis.

Visi parodininkai ir demonstrantai apėję pačiame miesto centre gaves: Bank St., Exchange Place, East Main St., Cherry St., North Square, North

Main St., West Main St., Wil- low St., Grand St., pro City Hall atmaršavo į "Liberty Parką", kur buvo mass - mitingas iš suvirš 10,000 žmonių.

Pirmiausia benas sugriežė Amerikos ir Lietuvos Himnus, potam vietinis miesto advokatas Francis P. Guilfoille atidarė masinį mitingą su įžangine kalba ir perstatė kalbėti adv. F. J. Bagočių, kuris ilgokai amerikoniškoje kalboje peržvelgė visą dabartinę Lietuvos padėtį ir lenkų žiaurumus ir visokius šmeižtus, kokius jie naudoja prieš lietuvius. Antras kalbėjo Dr. J. Šliupas lietuvių kalboje, platakai apipasakojo apie visą Lietuvos respublikos kurimo darbą. Trečias kalbėjo vietinis kun. J. Bakšis apie lietuvių kovą už laisvę. Per jo kalbą buvo renkamos aukos Lietuvos raudonajam Kryžiui. Aukų surinkta \$715.00. Ketvirtas kalbėjo advokatas Mileris iš Worcester, Mass., kurio kalba buvo įspūdinga ir sujudinanti. Penktas kalbėjo vietinių žydų reprezentantas (tulas vietinis advokatas, kurio vardą nepamenu), pasmerkdamas lenkų žiaurumus ir nuroydamas teisingą lietuvių kovą už laisvę. Potam buvo skaitytos rezoliucijos amerikoniškoje ir lietuviškoje kolboje, kurios varde 15,000 Waterburio lietuvių vienbalsiai tapo priimtos ir nutarta pasiūsti visiems kongresmonams ir kandidatams į S. V. prezidentui. Paroda nusisekė kogeriausiai, nes parodoje dalyvavo virš 5000, o mass - mitinge virš 10,000 žmonių.

Taipgi dabar čia kyla klausimas, kodėl lenkai taip bijojo tos lietuvių parodos, ir norėjo ją sulaukyti? Ant to atsakymas aiškus: jie žinojo, jog lietuviai nurodys jų visas melagystes ir visas "poniškas svinstvas", kokias jie naudoja prieš lietuvius. O taipgi jie žinojo, jog lietuviai prakliniai pasirodys, kaipo kulturinga tauta, nes lietuviai visada surengia įspūdingas parodas, kad iš lenkų surengtų "parodų" amerikoniškai juokiasi.

K. J. Paulauskas.

HUDSONO ĮDAUBOS KOMPANIJA.

(Taša nuo 3 pusl.). ar 1805 m., senesnėji Kompanija atpo įstumta iš savo drutovės nepriklausomybės ir monopolijų ir gavo pajusti kopeticiją šitų energingesnių žmonių.

Kada senoji Hudsono Įdaubos Kompanija vedė kovą su savo Škotišku rivaliu, dar kiti lenktyniuotojai išėjo eikštėn, o tarp jų buvo Vokietys kailių pirklys vardu Jonas Jokubas Astor.

LIETUVIŲ MECHANIKŲ SĄRYSIO, INC. SUSIVAŽIAVIMAS. Bus Lapkričio 5 ir 6 d., 1920 Lietuvių Mechanikų Sąrysis STEIGIA didelį pabirką Lietuvoje. Idant įtaisius sulig musų gadyinės reikalavimo, reikia kapitalo. Dabar yra gera progą prie šio darbo prisidėti kiekvienam lietuviui ir lietuvaitei; panašiai elgdami, patys lietuviai Lietuvos pramonę paimsimė į savo rankas. Kiekvienas lietuvis ir lietuvaite yra kviečiam, prisidėti, ypatingai dabar, prieš Susivažiavimą, idant patys apie savo biznio reikalus galėtumėt spręsti. Prisidedami prie L. M. S. atliksite naudingą darbą savo šaliai, — padėsite išstobulinti Pramonę Lietuvoje, kur patys suryžę Tėvynėn turėsite darbą. Kainą vieno šėro tik \$50.00. Reikalaudami platesnio paaiškinimo visuomet kreipkitės LIETUVIŲ MECHANIKŲ SĄRYSIS, INC., 134-6 Broadway, Room 510, Brooklyn, N. Y.

savo vyresnio brolio Londone muzikalių instrumentų biznyje, ir kada jis susilaukė 20 metų, jis rįžosi išsiddanginti į Suv. Valstybes.

Budamas ant laivo jis susipažino su kailių pirkliu, ir per ilgus dienas klausėsi pasakojimų apie avanturas ir pelnus, kur suteikė toks užsiėmimas tam, kas turėjo mitrų protą ir nesibijojo sunkaus darbo.

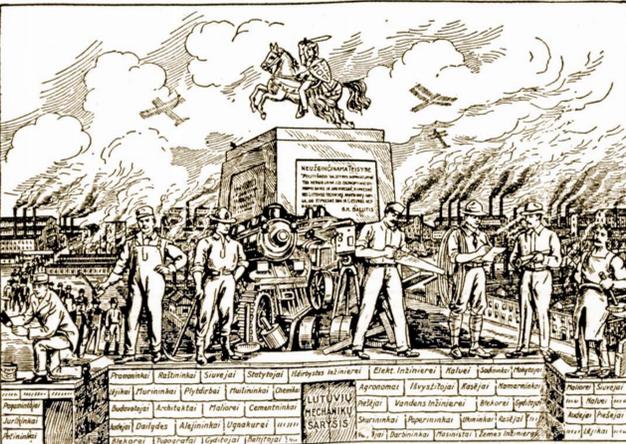
Astoriais jautėsi turįs abi kokybi, ir užmiršdamas savo pradinį planą, užsiimti muzikalių instrumentų bizniu, pasiryžo važiuoti kailiais pirkliu. Jo palikimas pirklybon ir puikus kuno sudėjimas jam gerai prisitarnavo. Jis išplėtojo didelę energiją ir sveiką nuovaką, ir veikiai atsidurė gan svarbioje vietoje, jauname New Yorko mieste. Didelė ir dar neišplėto teritorija į vakarus nuo New Yorko buvo turtinga žvėrymis. Rausvanuožiai Amerindai iš prigimties gaudydavo juos spąstais, ir Astoriais nepoiglam tapo vyriausiu pirkliu skurų, įgytų kiekvienos gėntės per ilgus šalčius žiemos mėnesius. Jis padidino savo veiklumo skritulį, ir jo turtai ir svarbumas augo greičiau net negu pati šalis. Sako jis buvęs vienintėlių žmogumi vakarų pusiauskritylyje, kurs turėjo lobiaus \$1,000,000 prasi-dedant 19-tam metašimčiui.

Iš palyginamai vietinio biznio Astoriais pastumėjo savo pirklybą skersai kontinentą. Jis gavoju kontroliuoti visą kailių biznį Suv. Valstybėse, ir jis surakino ragus su dideje Hudsono Įdaubos Kompanija, kada perėjo įstatymas 1774 m., prašalinantis varžymus ir draugiškas eksportuoti kailius iš Britanijos valdy-nių. Jis apsigyveno Montrealiuje ir veikiai pastojų faktoriumi guodojamų; bet tasai pats įstatymas, kurs leidė jam liuosai pirkliuoti Kanados kailiais, taipgi leidė Škotiškiems kompetitoriams tekinėti į jo teritoriją, tokiu budu kova tapo daug geresnė, nors mažiaus pelninga inter-suotiems. Su savo tuomet dideliu kapitalu Astoriais veržėti su visu savo lavumu kontroliuoti didžią pramonę. Jis įsteigė American Fur Company 1809 m. ir Pietų - Vakarų Kompaniją 1811 m.

(Bus daugiau).

CUNARD LINIJA

GARLAVIS "SAXONIA" Išplauks Spalio-October 30 d., 1920 Tiesiok į Hamburgą. Ill klesa, kaina \$125 ir \$5, kares taksų. Klauskite pas artimiausi CUNARD Agentą, laivakortes.

LIETUVIŲ MECHANIKŲ SĄRYSIS, INC., Brooklyn, N. Y.

NAUJAUSI RAŠTAI.

"Svetimoje Padangė Pasaulio Verpetuose". Naujiausias ir dailiausias literaturos veikalas, susidedantis iš 200 pusl. ir 200 skirtingų eilių.

Knygos formatas 7 X 10 colių, šešiuose skyriuose; geriausia popiera, papuošta su daugeliu gražių paveikslų.

Kiekvienos eilės šito veikalo atskleidžia jaurimui daug tinkamų ir įvairių dalykų. Šioje knygoje yra padidinama viskas iš liaudies gyvenimo; čia nebus aplenkta nei vargšas, nei turtuolis, nei godus, nei širdingas, nei senas, nei jaunas ir tt. Todėl šis veikalas yra butinai reikalingas išgyti kiekvienam.

Veikalas jau greit bus atspausdintas. Siųskite užsakymus ir \$2.00, o netrukus gausite puikiausią knygą, kurios svetimoje padangėje dar nematėte.

Reikalaujant ir siunčiant užsakymus kreipkitės prie autoriaus: A. J. JOKUBAITIS, 327 E Street Boston 27, Mass.

PAJIEŠKOJIMAI.

PAJIEŠKAU savo tėvų Onos ir Kazimiero Malinauskų, iš Dauciūnų kaimo, Seredžio krasos, Kauno apskr. Tris metai kaip gavau laišką iš Sibiro nuo jų, dabar nežinau kur randasi. Turiu labai svarbų reikalą, malonėkitė patys arba kas apie juos ką žinote, pranešti, už ką busiu dideliai dėkingas. LIUDVISA MALINAUSKIUTĖ, 27 Tarriff St., Thompsonville, Conn., U. S. of A.

PAJIEŠKAU savo vyro brolių: Juozapo, Mykolo ir Antano, iš Suvalku rėdybos, Mariampolės miesto. Pirma gyvenio Brooklyn, N. Y., dabar nežinau kur randasi. Meldžiu atsišaukti, turriu svarbių reikalų link mirties jų brolio Jono Ignatavičio, gyvenusio Bangor, Me. Mrs. Antanina Ignatavičienė, 1008 Washington St., Norwood, Mass.

AR JAU UZSAKĖTE "SANDARĄ" Į LIETUVĄ?

Ar jau užrašiai savo giminėms į Lietuvą "Sandarą"? Jeigu dar ne tai užrašyk šiandien. Lietuvos žmėnėms geriausiai patinka mūsų laikraštis ir jie varžosi nuo viens kito, kad tik gavs pasiskaityti "Sandarą."

Dr. Tessmer

DENTISTAS 306 Main St., Worcester, Mass. viršui "Iver Johnson" kautuvės Patyres dentistas, priėmamos kainos. Atdara subatomis po pietų. Nedėliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310.

BAMBINO Vaikai myli jį! Jie prašo daugiau! Jis užlaiko vidurius geroj tvarkoj. Jis vaikus padaro linksmais ir sveikais! Susideda iš tyriausių sudėtinųjų ir neturi savj nuodingų dalių. Saugus, užtikimas, vidurius paliosuojantis vaistas! Veikia greitai-maloniai. Pirm negu pirksi, žiūrėk, kad "Bambino Lėlės" paveikslas butų ant pokelio. 50c. vaistinyčiose arba 60c. su persiuntimu, užsisakant nuo išdėrbėjų: F. AD. RICHTER & CO., Bush Terminal Bldg. No. 5, BROOKLYN, N. Y.

TIESIOG Į LIEPOJŲ Laivakortė kainuoja \$145.00; ant laivo kambariai su 2 ir 4 lovomis visiems; bagažai čekiuojami stačiai į Liepoją. LAIVAI ISPLAUKS: Spalio 14 ir 21; Lapkričio 4 ir 18; Gruodžio 2, 9 ir 23. Rašykite dėlei lietuviško paso blankų ir pridėkite 2 c. stampą, pas, P. MIKOLAINIS, 53 Hudson Ave., Brooklyn, N. Y.

Dr. M. V. Casper (KASPERAVIČIUS) LIETUVIS DENTISTAS — Priėmimo valandos: nuo 9:30 iki 12 diena, nuo 1 iki 5 po pietų ir nuo 6:30 iki 9 val. vakaro. 451 Broadway, So. Boston, Mass.

Dr. Ignotas Stankus 1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa. Lietuvio Daktaras ir Chirurgas. Ofiso Valandos: Nuo 9 rito iki 5 po pietų Vakaraus, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M. Nedėliomis iki 4 po pietų.

H.S. Stone O.D. Akių Specialistas. 399a Broadway, Tarpe E ir F gatviu. South Boston. Tel. So. Boston 270. DR. JOHN MacDONNELL, M. D. Galima susikalbėti ir lietuviškai Ofiso valandos: Rytais iki 9 val. Po pietų 1 iki 3 Vakaraus 6 iki 9. 536 Broadway, So. Boston.

Didžiausias Knygynas J. B. Aglinsko, Chicago. Užlaikau Knygų Krautuvę, parduodu įvairaus turinio knygas, kaip tai: beletristika, ekonomija, sociologija, politika, gamtos ir kiti mokslai. Hygiene, istorija, etnologija, biografija, kalbamoksliai, poezija ir teatrmas knygos. Taipgi priimu paskelbimus, užrašau laikraščius ir pavieniaus parduodu sekančius: "Naujienas", "Keleivių", "Karda", "Dilgėles", "Sandarą", "Amerikos Lietuvių" "Dirvą" ir kitus. Prisiųsdami už 6c. krasazenklių reikalaukite katalogo. Adresuojant: DARBO ŽMONIŲ KNYGYNAS, 3238 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Lietuviu Aptieka 100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

RUFFLES Žmogevė kasosi galva, kad palengvint niežėjimą. Kasmasi pasidaro papročiu, ir tuomet žmogus kasosi nejuocioms. Bet jis žino, kad jam niežti, ir visi kiti tą žino. Vyrai ir moteris kenčia niežėjimą nuo pleiskanų, o kenčia bereikalingai, nes tą niežėjimą galima lengvai prasalinti. Nebus daugiau niežėjimo, kasmosi, plaukų slinkimo ir kitų nesmagumų, įvykstančių nou pleiskanų. panaikins visus niežėjimus ir išvalys iš galvos visas pleiskanas. Paskui tik retkarčiais suvilgymas galvos apsaugos ją nuo pleiskanų atsinaujinimo. RUFFLES yra maistinga maudynė galvos odai ir plaukams. Ji nesugadins nei jautriausios odos. Jūs negalite apsiėti be RUFFLES, jei turite pleiskanų. Jus atiekininkas parduos jums už 65c. bonkute. Mes taipgi galime atsiųst jums tiesiog, jei gausime nuo jusų 75 centus pacto markėmis ar money order, kuriuos siųskite šiuo adresu: F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Vietos žinios.

KLERIKALŲ PUOLIMAS ANT LIETUVOS MISIJOS.

Jau nuo pat atvažiavimo klerikalai nebuvo patenkinti Lietuvos Misija, nežiurint to, kad ten buvo ir vienas kunigas. Kad tik Misija atvyko į Ameriką, klerikalai tuojaus pareikalavo nuo Misijos pirmininko gerb. J. Vileišio, kad užgirtų Tautos Fondą. J. Vileišiui atsakius tą padaryti, prasidėjo visoki užmetinėjimai, kandžiojimai ir ant galo, ve, "Darbininkas" pradėjo pravardžiuoti, koliotis, bauginti "Unkle Sam'ui", buk ir Lietuvos Misiją išsvys iš Amerikos, kaip Turkijos Ministerį. Suprantama, ką gi prieš tokius bežmoniškus užmetinėjimus ir piemeniškus prasivardžiuojimus Misija turėjo ir galėjo atsakyti? Nieko!

Tačiau klerikalai tai darydavo prisidengę lojalizmo kauke: nors patylos darė viską, ką galėjo, kad tik Lietuvos paskola nepasisektų, bet visgi nusidavė esą prielankus Lietuvos paskolai. Vienok kerštas ir neapykanta augo jų širdyse, lyg koks demonas ir pagaliaus eksplodavo, it Vezuvijus, nutrenkdamas jiems kaukę nuo jų veidmainių vaidų. Pasirinkę svarbiausią psichologinį ir politinį momentą, viską nulėmiančią valandą, kada lenkai, padarę taiką su rusais, puola su visa savo jėga ant Lietuvos, kada Lietuvos gynimo komitetas šaukia: "Lenkai siekia Vilniaus, stokite pagelbon, mirtinai kovon! Mes nepasiduosime vergijon!" kada jie prašo, maldauja, kad amerikiečiai sudarytų Lietuvos gynimo komitetą ir rinktų dešimtines ant šautuvų — tada klerikalų sutanuoti vadovai daro nuožmių puolimą ant Lietuvos Misijos, vardydami nešvariausia agitaciją ir demoralizuoja katalikų visuomenę.

Klerikalų didis mistras, iš Detroito, įsirioglinęs į Uosį, "Darbininko" 113 numerįje rašo principali straipsnį, kuriame paskelbia Misijai tvirtą boikotą. Jis liepė paskolos stotims ignoruoti Lietuvos Misiją, nekviesti Vileišio ir Zadeikio į prakalbas ir imti į savo rankas iš Lietuvos Misijos visą tautos reikalą ir dirbti, kaip jiems geriausia patinka. Jo žemiesnieji leitenantai, iš So. Bostono ir iš Montello tame pačiame "Darb." numeryje taipgi varo savo purviną agitaciją — vadinasi, padarė bendrą puolimą vienu kartu, kad sudemoralizavus tamsesnius katalikus. Ir už ką? Nagi, kam Misija neužgyrus jų fondo, ir paklausius: kur klerikalai padėjo tuos penkis šimtus tukstančių doliarų, ką jie surinko nuo Amerikos lietuvių po pretenziją gelbėjimo Lietuvos žmonių? Ir kur jie žadą padėti likusius?

Už tai jie paduko. Prie Tautos Fondo sugrįšime kitą kart, o dabar prieš šitokį klerikalų užsimojimą šiame taip svarbiame momente, aš šaukiu: Amerikos lietuviška visuomenė — reaguok, nes tau klerikalai kala pančius ant rankų ir neria kilpa ant kaklo!!! — Jus matote, kad jie nebuvo patenkinti nieku kitu, kaip tik, kad visi Lietuvos Misijos nariai būtų kunigai, o Misijos pirmininkas būtų koks basakojis kapucinas. Tada ir tik tada klerikalai bus patenkinti. Taigi Lietuvos patrijotai, visi be skirtumo, ko tylite?! Juk jiems bus nesunku įtikrinti Lietuvos valdžią, jog ištikrųjų Vileišis ir Zadeikis čia nepageidaujami. Juk jų kiekvienas davėtkų ir vyčių susirinkimėlis, po kunigų įtekme, išneša protestus prieš gerbiamą Vileišį ir Zadeikį ir siūnčia Lietuvos valdžiai, mes gi miegame!

Linksma matyti, kad "Sandara", kaip visada, taip ir dabar išėjo pirmutinė prieš devynia-galvę hidrą — klerikalizmą; jos pavyzdį turi sekti visi sandariečiai, visa vidurinė sriovė, visi patriotai lietuviai ir lietuvės. Lai kiekviena kuopa, kiekvienas susirinkimas, išneša protestą prieš tokią klerikalų biaurią agitaciją prieš Lietuvos Misiją. Lai kiekvieno rimto laikraščio redaktorius parašo editorialą, lai kiekvienas kalbėtojas pastebi nuo estrados! Amerikos lietuviška visuomenė įsidėmėk! Kada nors išsprukus Lietuvos valdžiai visiškai iš klerikalų rankų, jie, be abejonės, tą patį pasakys ir ten, kaip kad klerikalų vadas Uosis čia pasakė: imkime į savo rankas ir darykime, kaip mums geriausia patinka.

Taigi protestuokime prieš juoduosius, siųskime užuojautą Lietuvos atstovams. S. N.

KRATA LIETUVIO SALIUNE.

Pereitos subatos vakarą policija darė kratą lietuviškam saliuone prie 342 W. Broadway gatvės. Krata buvo labai spektakuliare: apie 1000 žmonių sustoję ant šaligatvių su dideliu riksmu dabojo, kaip policija krečia visus saliuono užkampius, ardo laiptus ir kasa sklepa, jieškodama degtinės.

Krata buvo delto daroma, kad patrolmanas George Doherty liudijo, buk jis, persirengęs civiliais drabužiais, gavęs čia nusipirkti degtinės. Bejieskiant svaiginančių gėrimų policija atidarė ir išbandė daugiau kaip 1000 bonkų su nesvaiginančiais gėrimais.

Suareštuota bartenderis Ignas Kibilda.

NAUJAS OFISAS SO. BOSTONE.

Naujos lietuviškos finansinės įstaigos viena po kitos dygsta ir tarpsta. Puikiausia So. Bostone Broadway gatvė yra lietuvių centrų. Svetimtaučiai stebisi iš lietuvių, kad kas kartas užima prie Broadway geresnes biznio vietas.

Baltic States Finance Corp. pereitą savaitę perkėlė savo ofisą į naujai įtaisytą savo namą po Nr. 357-361 Broadway. Čia puikiai įrengtas bankinis ofisas Virsų gerb. A. Ivaškevičius perkelia savo namų pardavimo ofisą, taip kad visas triobėsis užimtas grynai lietuvių įstaigomis.

TARPTAUTINIS INSTITUTAS MOTERIMS.

Moterys ir merginos, norinčios pasimokinti, kaip išsiimti pilietystės popieras; mokintis angliškai skaityti ir rašyti ir kaip balsuoti. Galite gauti lekcijas veltui. International Institute, po No. 2 N. Broadway (telefonas Wolfe 7030). Ten yra ypač, kalbanti lietuviškai.

A. L. T. S. 7 kuopos susirinkimas įvyks spalio-Oct. 13 d., 1920 m. kuopos kambaryje 327 E. St., Bo. Boston, Mass. Visus narius prašome atsilankyti ir naujų atsiveskite, nes per šitą susirinkimą turime daug senų ir naujų reikalų apkalbėjimui.

Kp. Valdyba.

AGENTŲ JIESKOM.

Mes turime plačiai išdirbtą biznį ir inkorporavimas šio biznio priverčia mums jieskoti agentų pardavinėti šėrus publikai.

Agentams mokėsime gerą nuošimtį, kurie norėtų užsiimti pardavinėjimu šios korporacijos šėru, del platesnių informacijų rašykite

VINCENT A. JENKINS, Inc., 395 Broadway, So. Boston, Mass.

GERIAUSIA Siųsti pinigų į Lietuvą per PETRĄ BARTKEVIČIĄ 877 Cambridge St., E. Cambridge, Mass.

KUR GAUTI "SANDARĄ"

Pavienius num. galima gauti kožna savaitę už 5 centus, sekantiose vietose:

AMSTERDAM, N. Y.
Jonas Mikėnas, 235 E. Main St. BOSTON, MASS.
J. Kowal, 34 Cross St. BRIDGEPORT, CONN.
H. Slavin, 24 Railroad Ave. CAMBRIDGE, MASS.
P. Bartkevičius, 877 Cambridge St. CHICAGO, ILL.
J. B. Aglinskis, 3238 S. Halsted St. CLEVELAND, OHIO.
"Dirva", 7907 Superior Ave. P. A. Szukys, 2345 St. Clair Ave. HAVERTHILL, MASS.
S. Zavaldskas, 108 River St. LAWRENCE, MASS.
Z. Jankauskas, 70 Lawrence St. A. Ramanauskas, 101 Oak St. LOWELL, MASS.
N. Radavičius, 36 Gorham St. MONTELO, MASS.
A. M. Lanška, 672 N. Main St. NEW HAVEN, CONN.
K. Makarevičius, 255 Wallace St. NEWARK, N. J.
P. Lukša, 314 Walnut St. NORWOOD, MASS.
J. Pašakarnis, 1100 Wash. St. WATERBURY, CONN.
K. Ch. Kazemėkas, 797 Bank St. WORCESTER, MASS.
M. Paltanavičia, 15 Millbury St.

Tel. S. B. 2488

DR. J. C. LANDZIUS - SEYMOUR

LIETUVIS

Gdytojas ir Chirurgas

366 Broadway, S. Boston, Mass.

Darbininko Draugas

PAIN-EXPELLER

Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.

Garsus per daugiau kaip 50 metų.

Tėmyk Įkaro (Anchor) Vaizbaženklis.

DIDŽIAUSIS IR PUIKIAUSIS KONCERTAS

Rengia suvienytoms spėkoms šios Cambridge'aus draugijos: L. M. P. S. 27 kp., L. D. L. D. 8 kp., Lietuvos Dukterų ir Sunų draugija ir Lietuvos Sunų draugija.

Subatoje Spalio-October 16-ta diena, 1920

CYPRUS SVETAINĖJE,

40 Prospect St., Cambridge, Mass.

Prasidės nuo 7:45 val. vakare

Dainuos Birutės Kanklių Choras iš So. Bostono. Programą išpildys solistai: J. BUTENAS, K. MENKELIUNIUTĖ, O. LIČI NSKAITE ir K. KRIAUCIUNAS.

Todel nei vienas nepraleiskite šio KONCERTO, visi atsilankykite ir pasigerėsite žavėjančiomis solistų dainelėmis, kurias labai retai turime progą išgirsti.

Nuoširdžiai kviečia visus atsilankyti KOMITETAS.

Puikus Balius!

Rengia A. L. T. S. 40-ta Kuopa,

Subatoje, Spalio-Oct., 23 d., 1920

LIETUVIŲ SVETAINĖJE,

25 Camden St., West Lynn, Mass.

Pradžia 7 val. vakare.

Puikiausia vietos Worth orkesrta gries visokius šokius, todel jaunimas iš Lynno ir apielinkiu kviečiami atsilankyti, o busite pilnai užganėdinti.

Užkviečiam visus, KOMITETAS.

"ARTOJAS"

Mokslu, Literaturos ir Satyros žurnalas

Išleidžiamas pradžioje kiekvieno mėnesio. Dailiausias ir rimčiausias didelio formato (8x11 c.) žurnalas kokį kada Amerikos Lietuviai turėjo. Jame telpa visokių mokslų raštai, literatūra, eilės ir juokai. Puslapių 24. Kaina metams \$1.00, pusei metų 60c. Pavienis numeris 10c. Reikalauk vieno! "ARTOJAS" E. 79th St. & Superior, Cleveland, O.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.

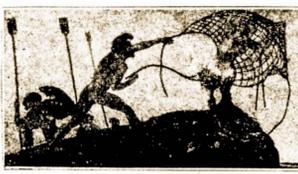
509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass. Telephone South Boston 502

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Zinomas senas biznierių ANT. NAUJOKAITIS 208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuve, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvių kreipitis su pirmu maistu ir kitų smulkmenu, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

SENBERNIŲ NUMERIS

Sekantis "Meilės ir Šeimynos" numeris bus senbernių numeris. Bus daug padidintas. Jame tilps navatniausių straipsnių apie senbernius, jų vargus ir linksmybes; apie ženybinį gyvenimą, jo kartumą ir saldumą. Tilps Dr. Karalinas keli straipsniai apie senbernių visokius visų galų suirimus — nesveikumus. Tilps labai gerų eilių Jovaro, Dausų, Aro ir Aromato. O jau puikiausių juokų ir artistišku paveikslų, tai tilps galybių galybės. Ir šitas puikiausias ir didžiausias "Meilės ir Šeimynos" numeris parsiduos tiktai 20c. kopija. Kiekvienas privalo šitą numerį įsigyti. Siųskite 20c. iškalno, nes paskui gali pritrūkti ir negausite. Kas norite turėti "Meilę ir Šeimyną" ant viso meto, siųskite \$2.00; gausite netik šitą puikų laikraštį per visą metą, bet ir dovanų 2 artistišku paveikslų knygas, vertės \$2.00. Adresuokite:

"MEILĖ IR ŠEIMYNA", 2023 St. Paul Ave., Chicago, Ill.

LIETUVIŲ ISTAIGA

BALTIC STATES FINANCE CORP. (INKORPORUOTA MASS. VALSTIJOJE).

Capital Stock \$1 00,000

ši korporacija likos sutverta geresniam aprūpinimui keliaujančių lietuvių reikalų.

PARDUODAM LAIVAKORTES, SIUNCIAM PINIGUS Į LIETUVĄ.

PASPORTAI JAU YRA GAUNAMI.

Pasportai turi but išimti ir užvizuoti tų šalių konsulų per kurias prisieis keliauti. Delto yra reikalas iš anksto turėti pasportus vizuotus. Mes visiems mūsų pasazieriams gaunam vizus laiku, kad nebutų sutrukimo pribuvus į New Yorką.

Mes pasitinkam kiekvieną atvykstantį iš toliau ar jis atvažiuojęs į Boston ar New York ir aprūpinam jo reikalus pas Custom House, Internal Revenue kolektorius ir kitus reikalus.

Laivakortės per vandenį \$100.00. Head Tax \$5.00.

Nuvažiavę į Hamburgą, Antverpą ar Roterdamą lengvai pasieksite Lietuvą. Užsisakydami laivakortę prisiųskite \$25. Pasportus mes parupiname gyvenantiems Bostone ar netoli Bostono. Iš tolimesnių miestų norėdami gauti informacijų kreipkitės pas:

BALTIC STATES FINANCE CORP.,

361 Broadway, So. Boston, Mass.

TELEPHONE S. B. 1061.

Lietuvių Rakandų Bendrovė (FURNITURE STORE)

Parduodam visokius Rakandus užmokant ir duodam ant išmokėsčio. Užlaikom savo troką, pristatom daktus į kitus miestus ir perkaustom iš vieno namų į kitus.

268 Broadway,

So. Boston, Mass.

Telephone So. Boston 839-W.

PATARIMAS

Štai bendrovė, kurios biznis gerai ir plačiai išdirbtas ir išgarsintas netik tarp lietuvių, bet ir tarp amerikiečių po visą Massachusetts valstiją. Ši korporacija turi jau kelis skyrius nekuriuose miestuose, kurie plačiai darbuojasi tarp lietuvių ir svetimtaučių, o ypač lietuvių nūdai, tai yra:

VINCENT A. JENKINS, INC.,

Real Estate & Mortgages.

Ši korporacija tapo neseniai inkorporuota ant \$100,000.00, kurios šėrai parsiduoda po \$25.00.

Patartina lietuviams šia proga pasinaudoti pakol šėrų yra, užsirašykite kiek tik galite, nes tik paskirta suma šėrų bus parduodama publikai. Siųsdami pinigus, iškirpkite aplikaciją ir siųskite šiuo adresu:

VINCENT A. JENKINS, INC.,

395 Broadway,

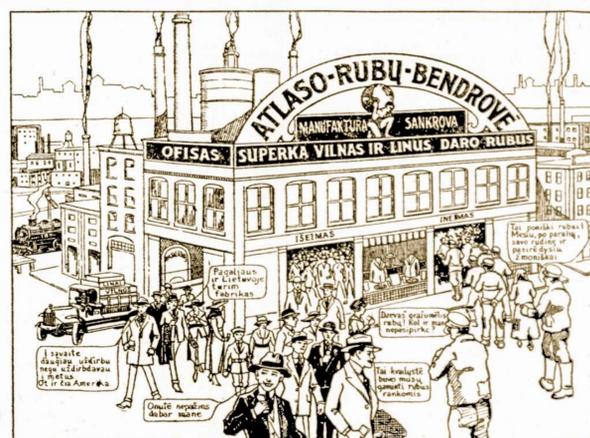
So. Boston, Mass.

Vardas ir Pavardė

Adresas

Miestas

Aš užsirašau šėrų VINCENT A. JENKINS, INC. stovio, už kuriuos šėrus prisiunčiu \$....., kaipo mokėstį pilnai.

Reikalingi Agentai.

ATLASO RUBŲ B-VĖ umai reikalauja agentų, pardavinėti visokius rubus. Išmokti nesunku; uždarbis geras. Atsisauskite:

ATLAS CLOTHING CORPORATION,

343 Broadway,

Boston 27, Mass.

Biznieriai, Garsinkites "Sandaroje"